

Welkom op deze meetnnettellersdag

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Titia Wolterbeek

Directeur De Vlinderstichting

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

**Vlinderwerkgroep Zuid-Kennemerland
telt nu al meer dan 25 jaar
30(!!!) vlinderroutes!**

Complimenten!

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Wie wil helpen vragen aan De Vlinderstichting te beantwoorden?

Er komen veel vragen binnen per e-mail over de herkenning van vlinders en libellen. We hebben al een aantal mensen die antwoorden, maar het zou mooi zijn nog een paar helpers te hebben. **Tineke** en **Jose** zijn hier aanwezig en die kun je vragen wat het inhoudt. Opgeven kan bij de **infotafel**.

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Programma:

Meetprogramma vlinders en libellen –de basis – Roy van Grunsven

Het meetnet en het CBS – Martin Poot

Meetprogramma vlinders en libellen – wat gebeurt met de gegevens? – Chris van Swaay

Agrarisch Meetnet - groene glazenmaker – Henk de Vries

Meetnet Nachtvlinders - Kars Veling

Pauze en taart

Presentatie nieuwe app – Chris van Swaay

Prijsuitreiking fotowedstrijd - Titia Wolterbeek

Wandeling door ecologische wijk EVA-Lanxmeer - Kars Veling

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Roy van Grunsven De Vlinderstichting

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Meetprogramma vlinders en libellen 2018

Roy van Grunsven

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Meetprogramma's vlinders en libellen

Hoe gaat het met de natuur in Nederland?

De Vlinderstichting, CBS, LNV, NEM

Dagvlinders sinds 1990

Libellen sinds 1998

Nachtvlinders gestart

Vooraf veel vrijwilligers

Eerste resultaten

Wat is geteld

Waar is geteld?

Eerste resultaten?

Wat was 2018 voor een
jaar?

Veel geteld

Nu al
309344 vlinders
91964 libellen

De top 5:

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Top 5 vlinders

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

5: 21281

Top 5 vlinders

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

4: 26255

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

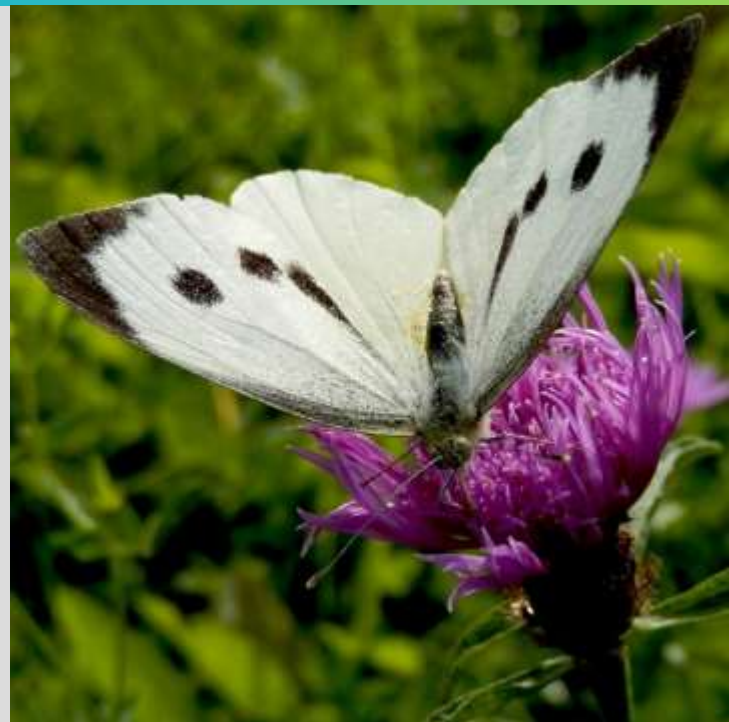
Top 5 vlinders

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

3: 30549

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Top 5 vlinders

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

2: 43967

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Top 5 vlinders

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

1: 52390

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Top 5 libellen

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

5: 6813

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Top 5 libellen

Nu al

309344 vlinders

91964 libellen

4: 6837

Top 5 libellen

Nu al
309344 vlinders
91964 libellen
3: 7490

Top 5 libellen

Nu al
309344 vlinders
91964 libellen
2: 12255

Top 5 libellen

Nu al

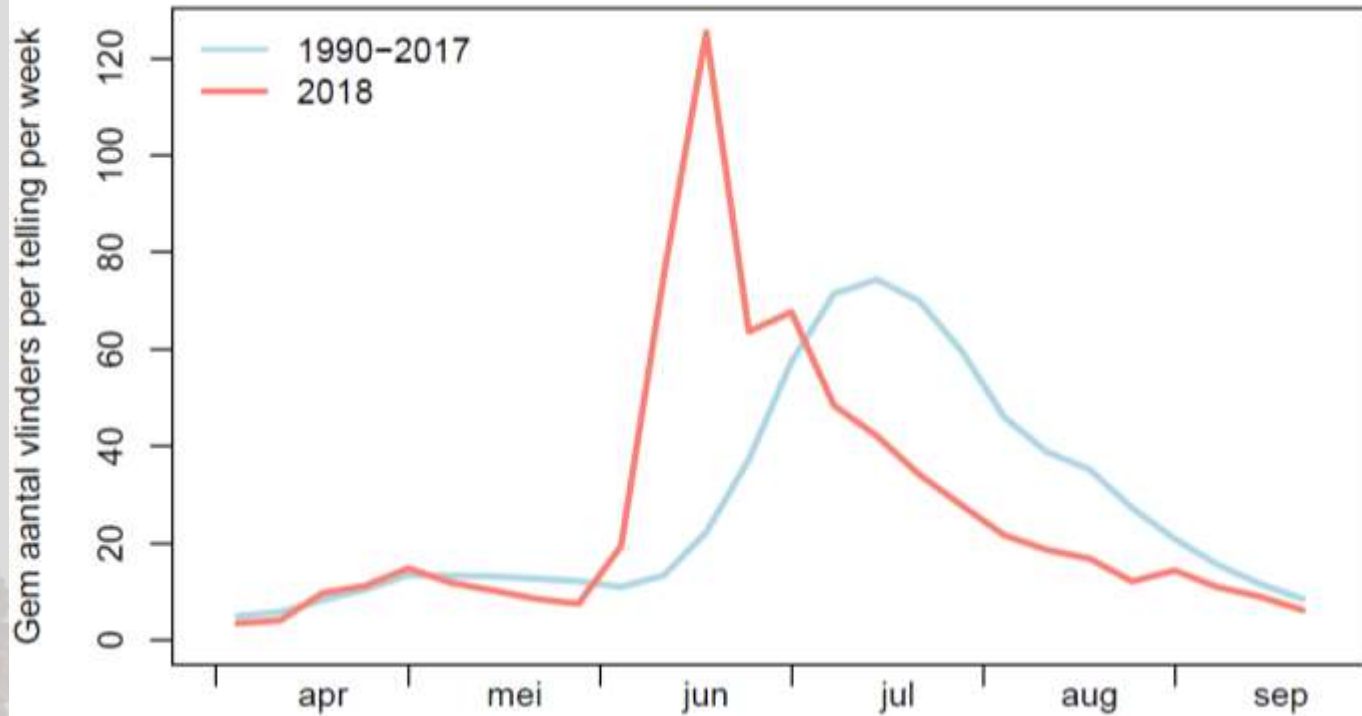
309344 vlinders

91964 libellen

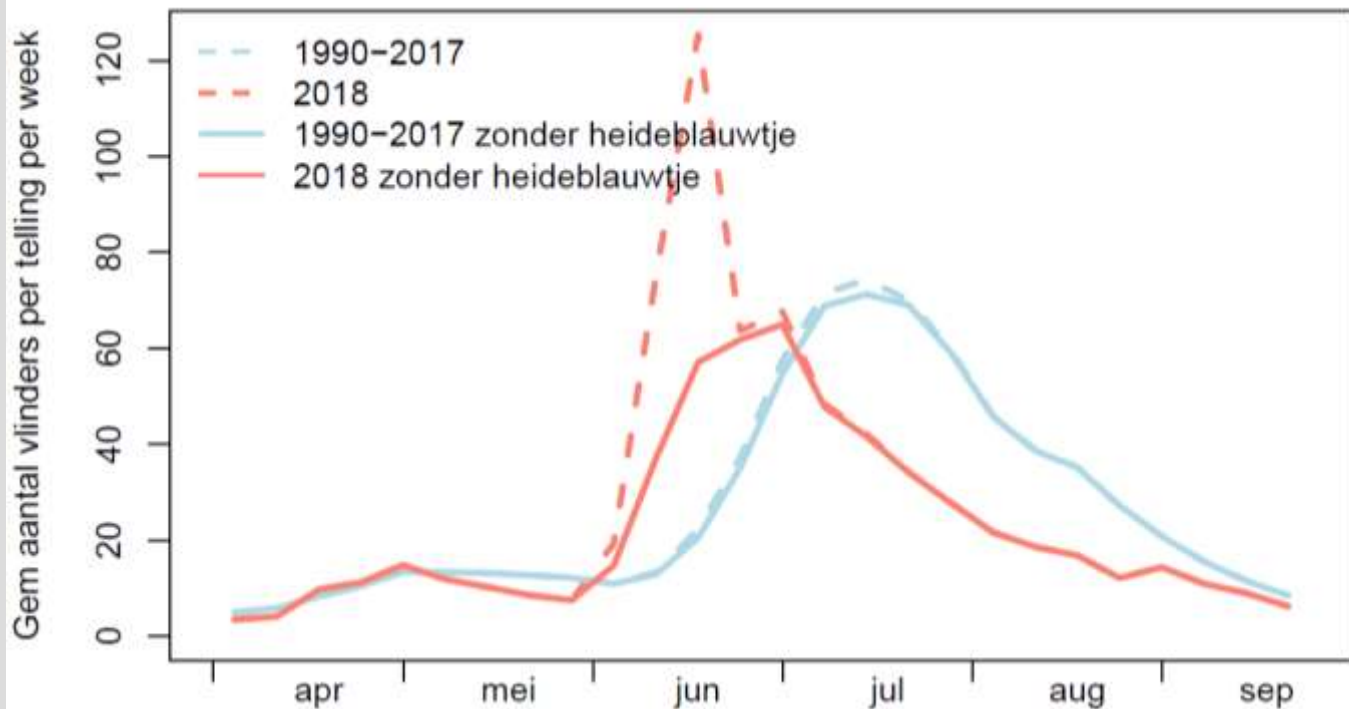
1: 16487

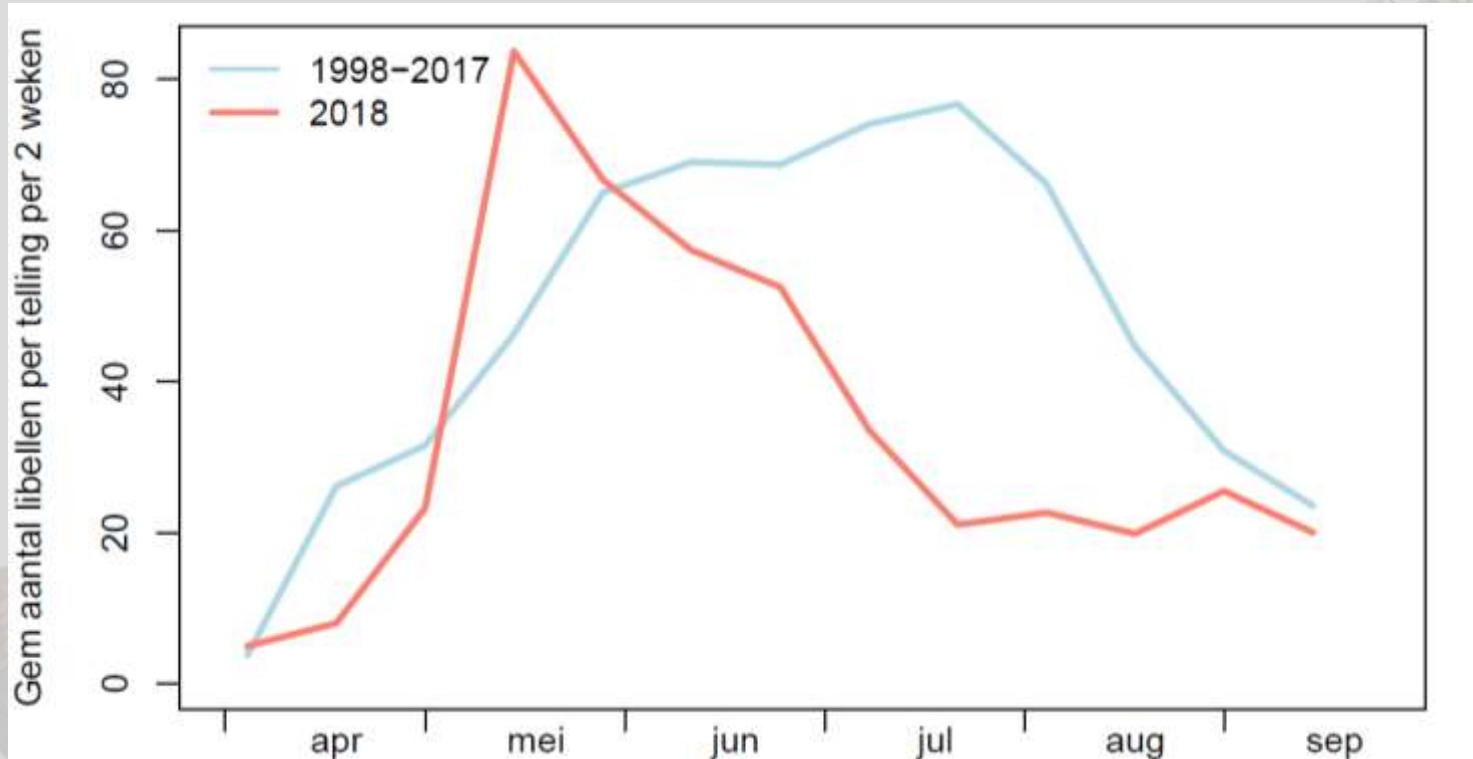
Bijzonderheden 2018

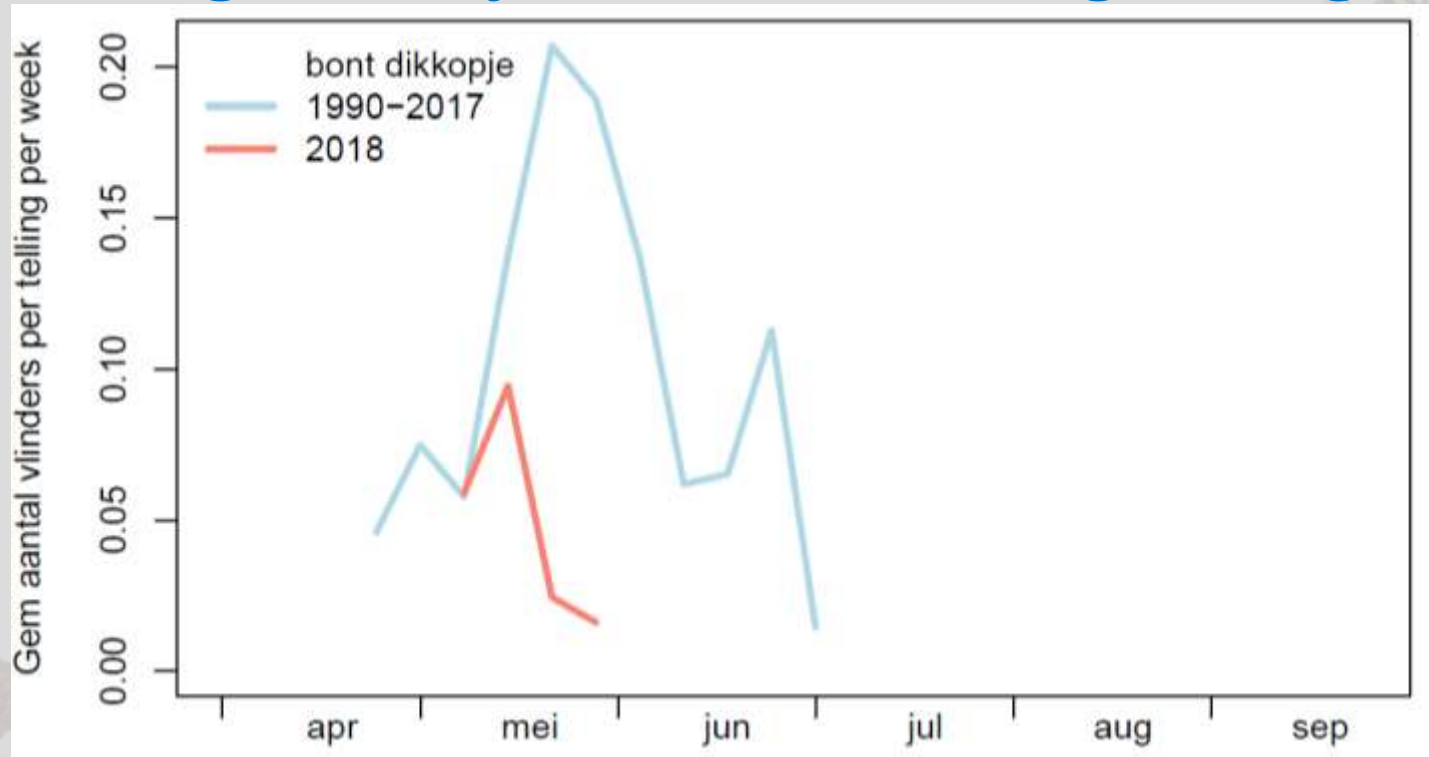
Bijzonderheden 2018

Bijzonderheden 2018

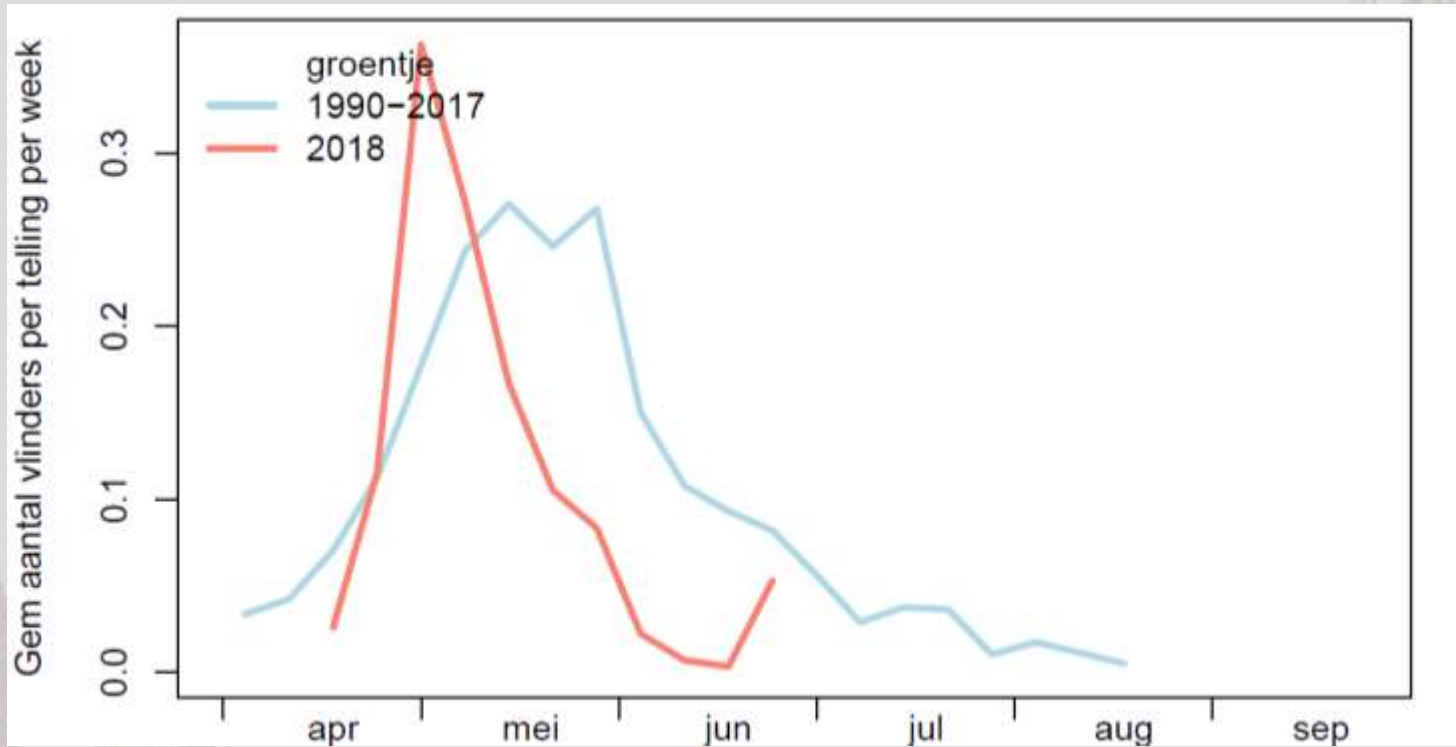

Sommige voorjaarssoorten erg vroeg klaar

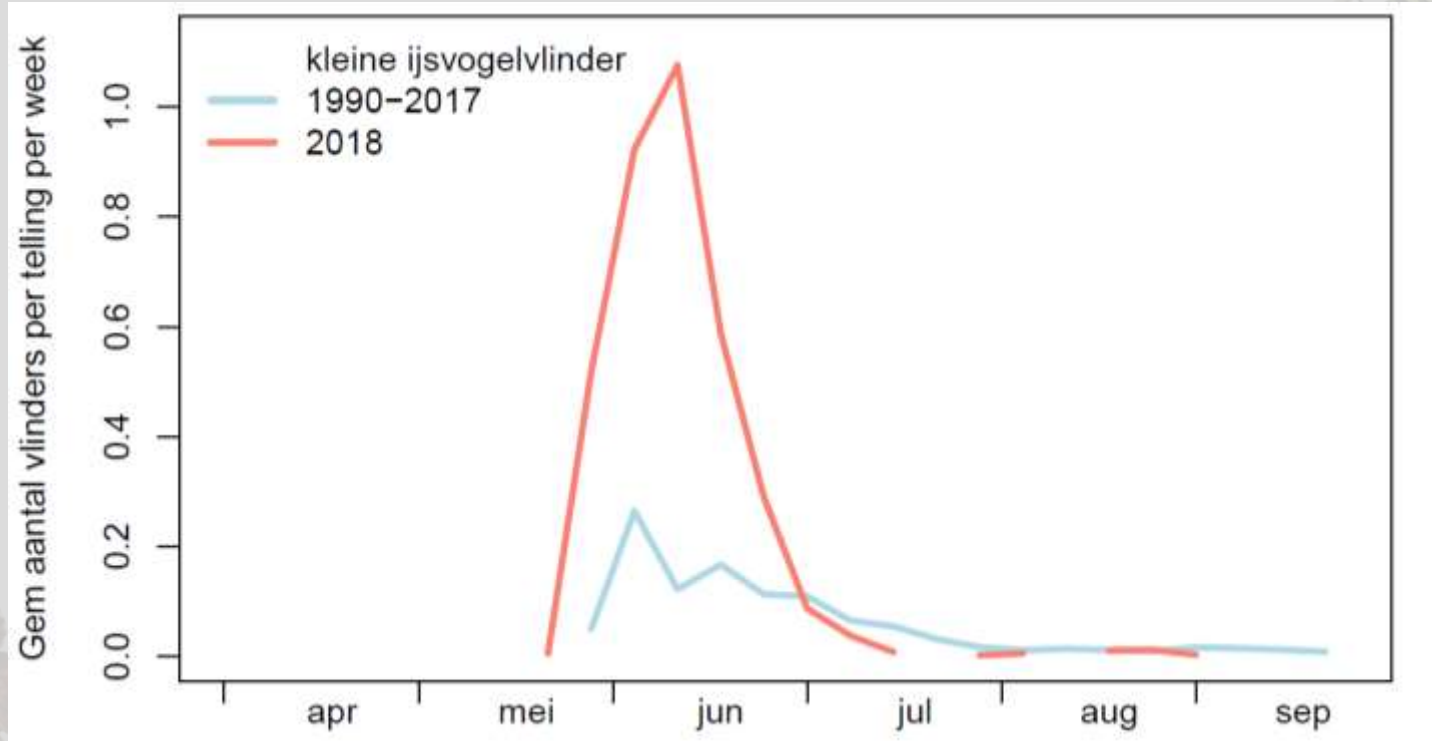

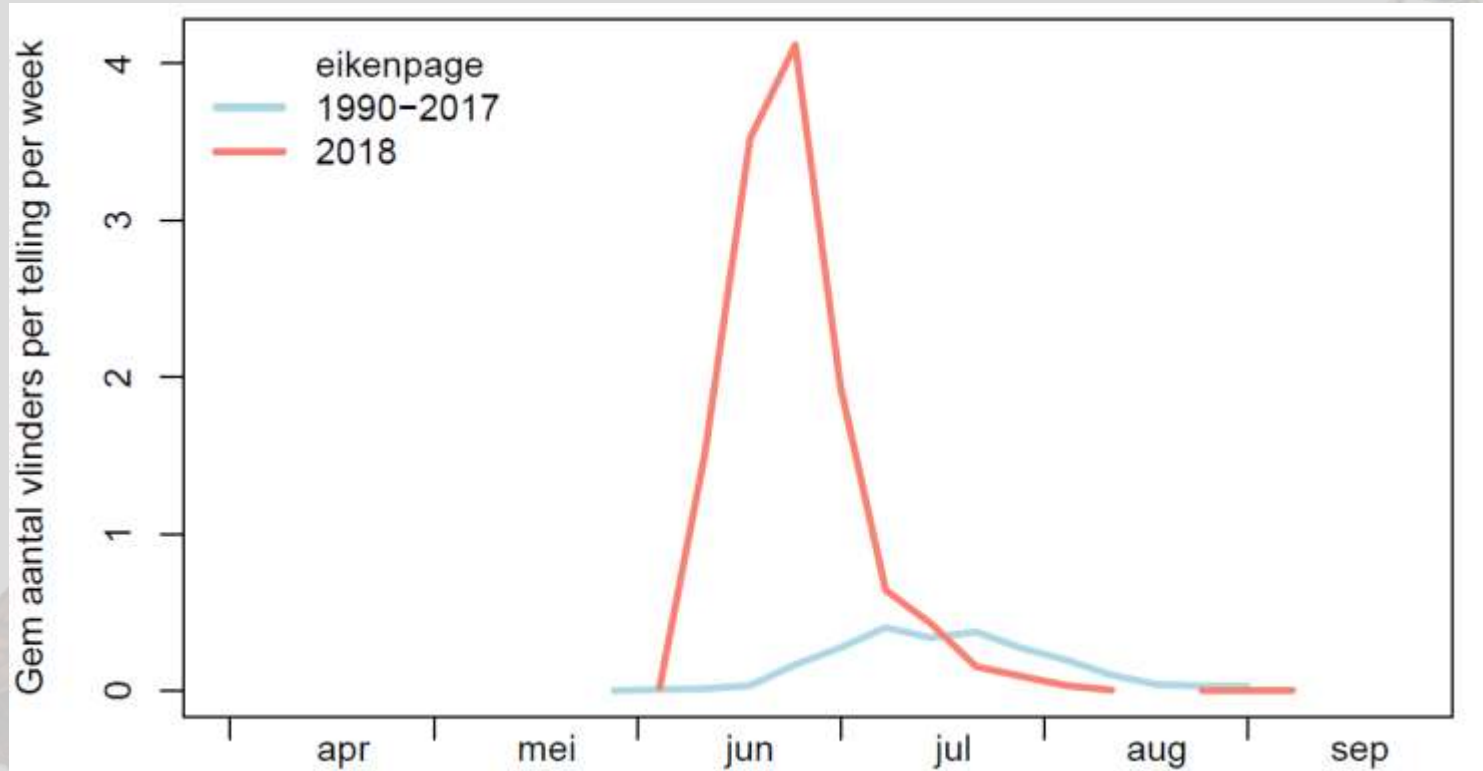
Ook groentje piekte vroeg

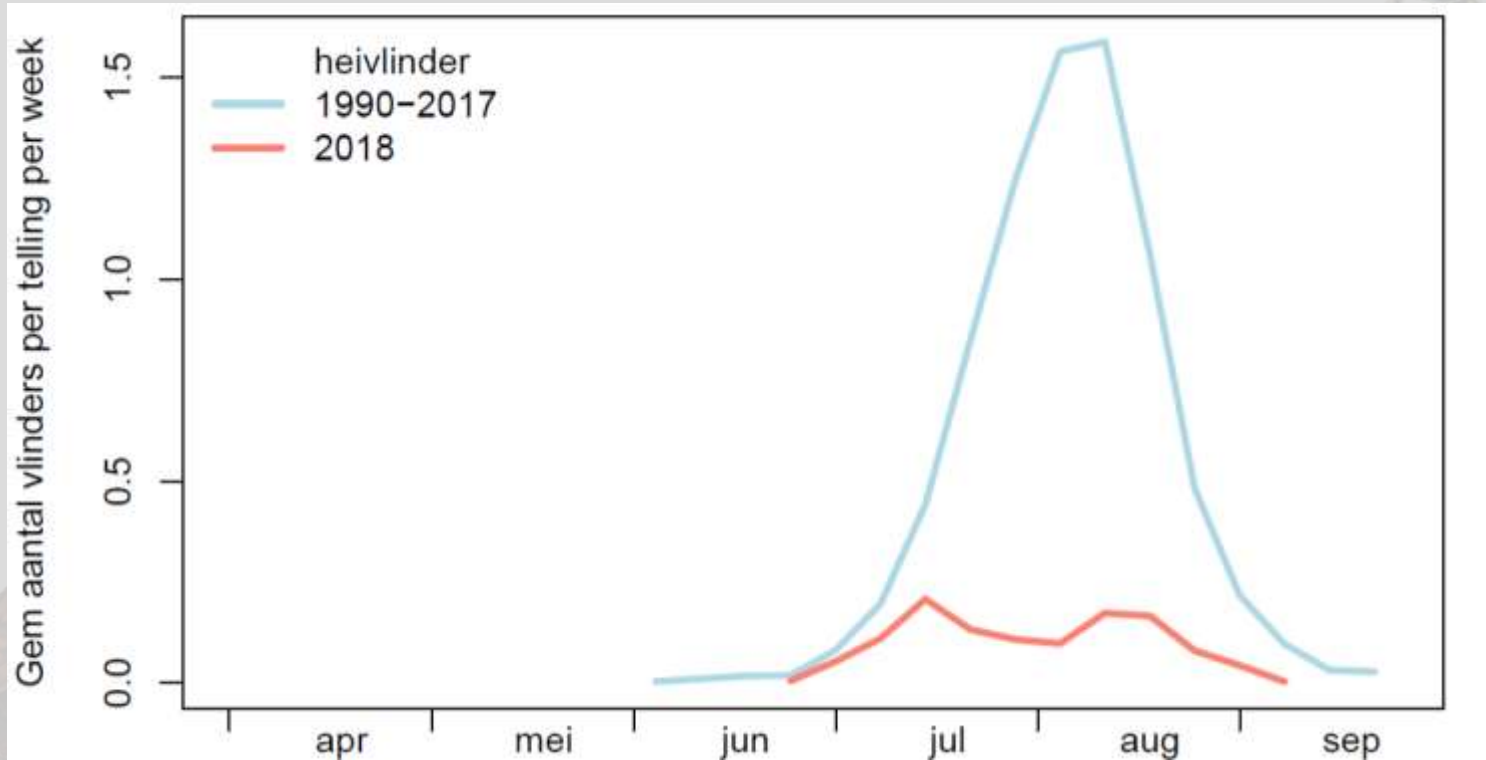
Sommige bosvlinders een zeer goed jaar

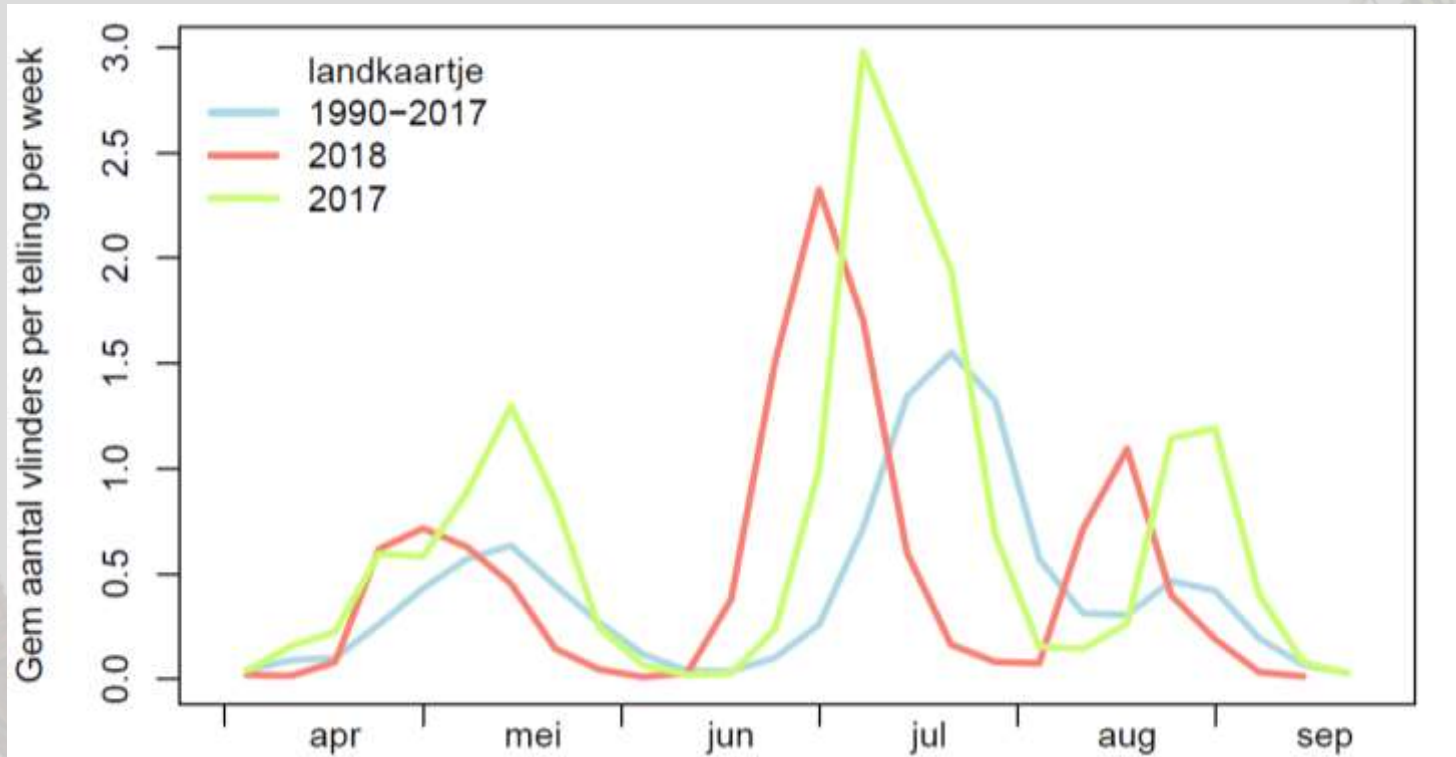
Sommige bosvlinders een zeer goed jaar

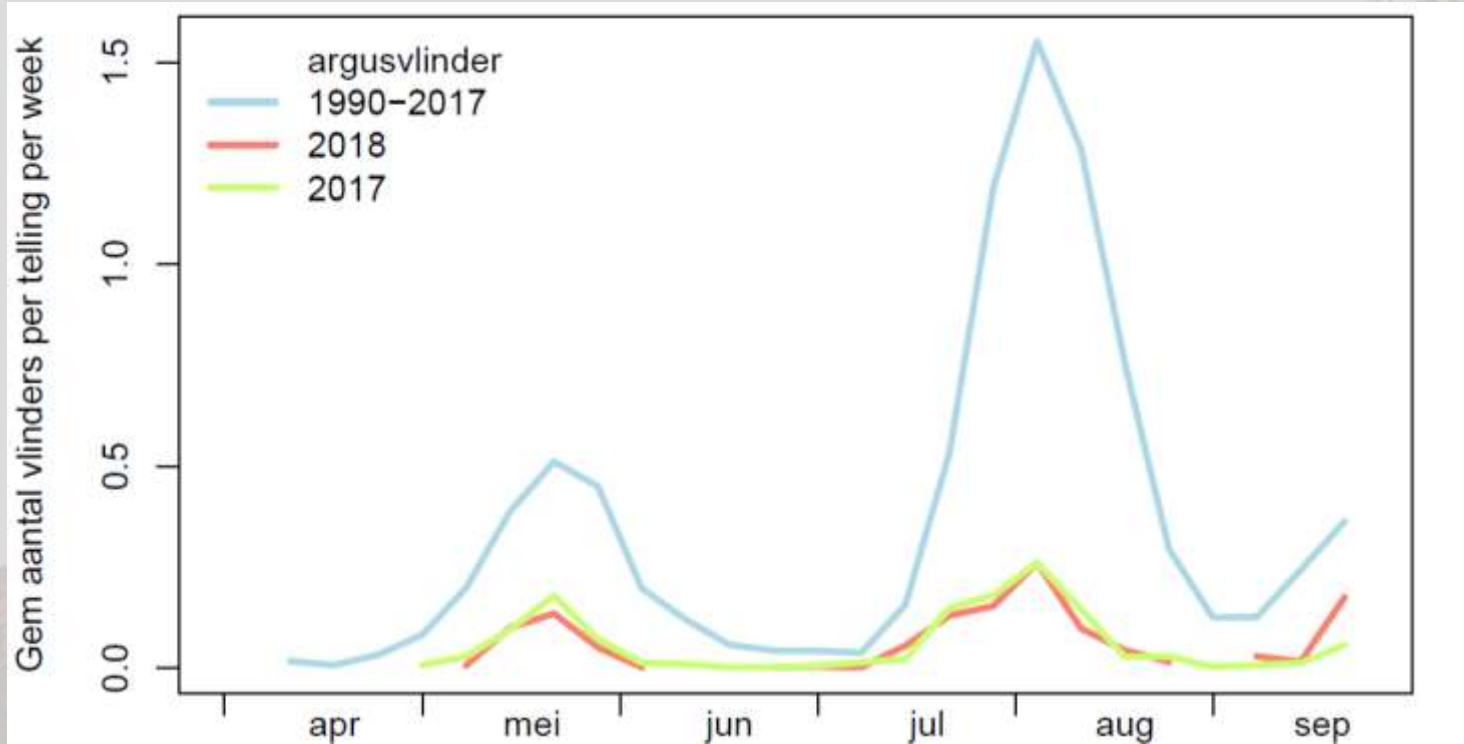
Heivlinder deed het heel slecht

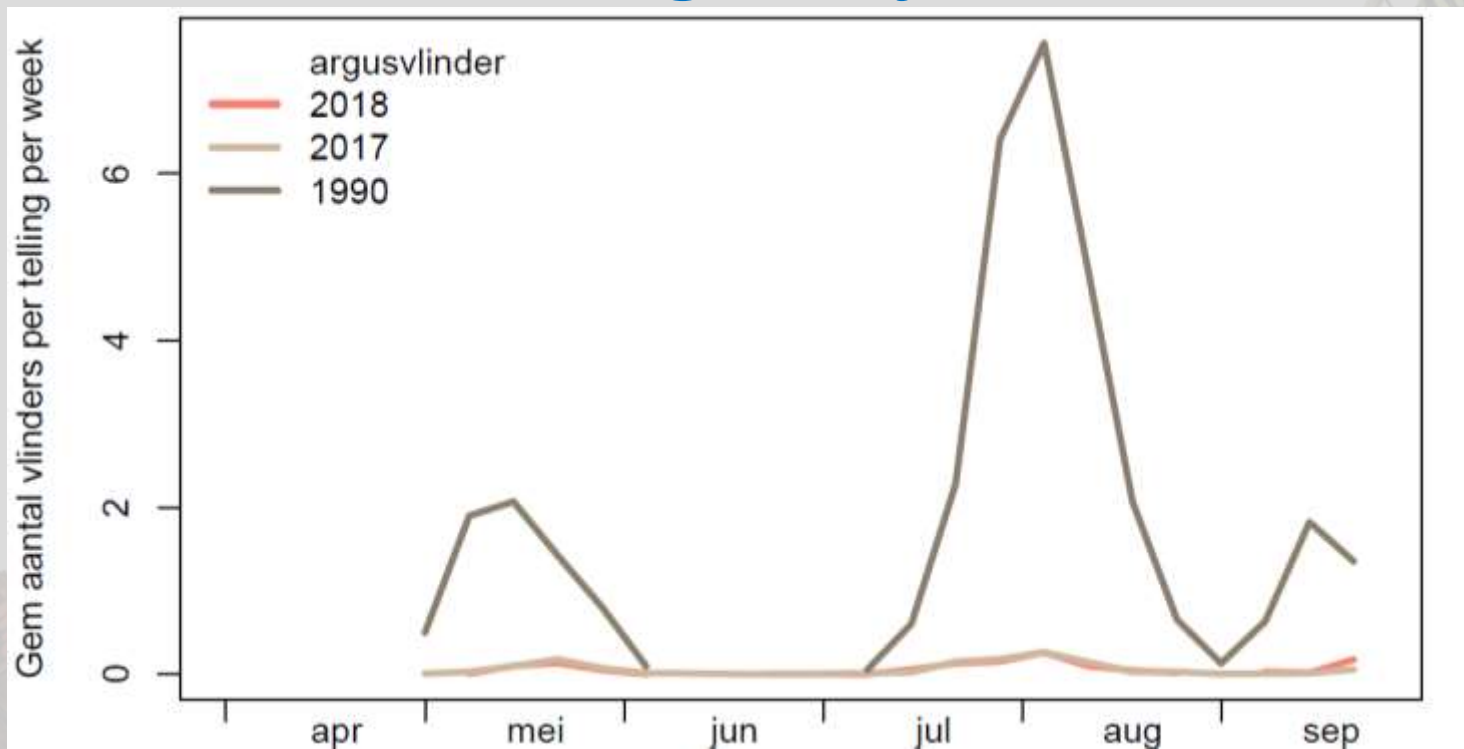
Sommige soorten met een extra generatie

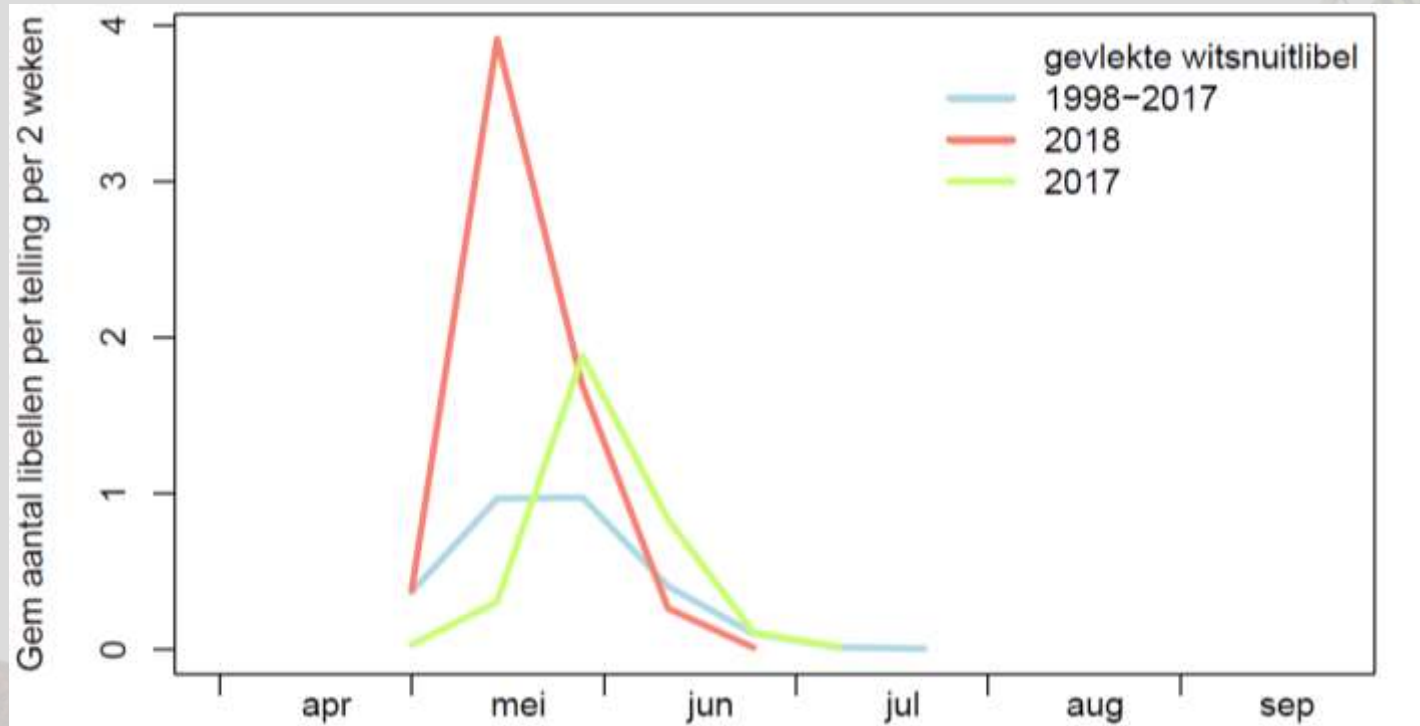
Argusvlinder schuift niet op

Een goed jaar?

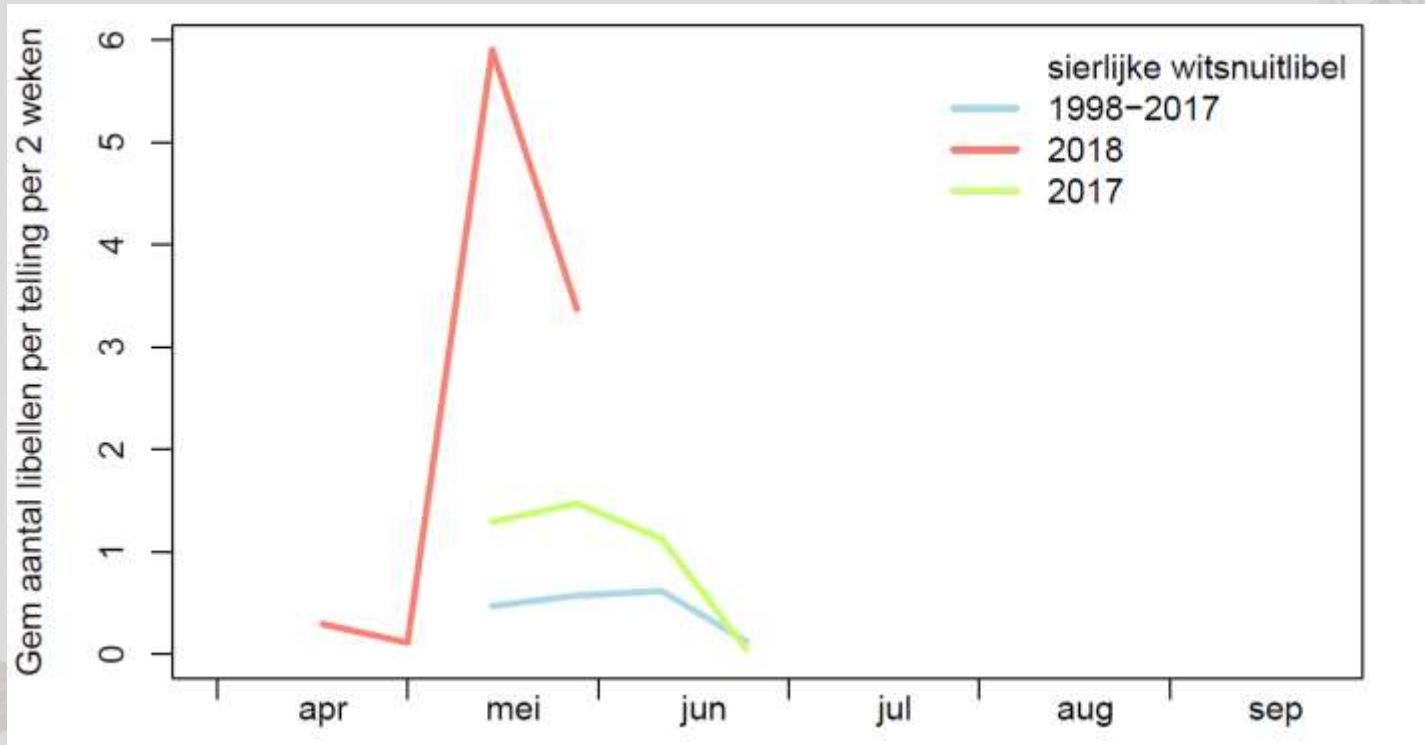

Jaar van de witsnuiten

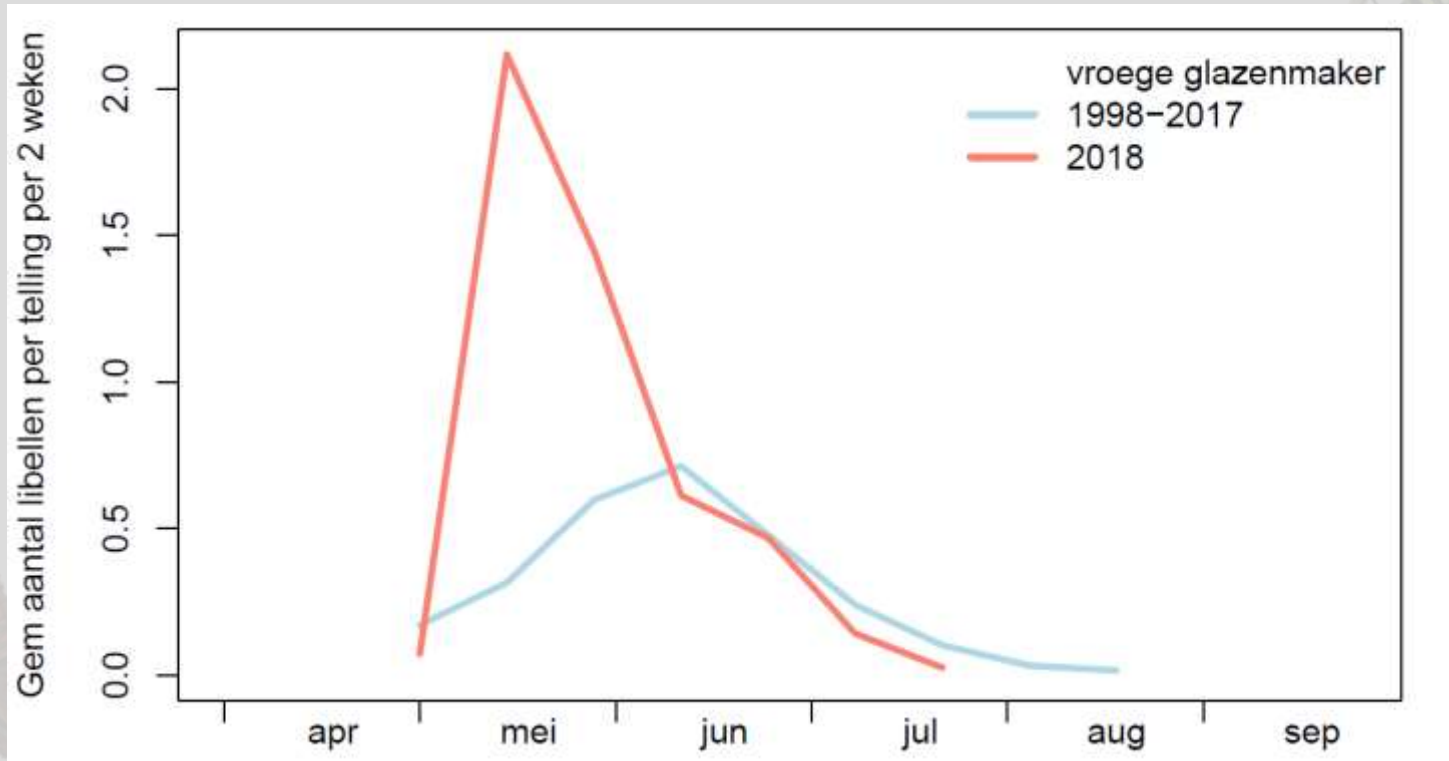

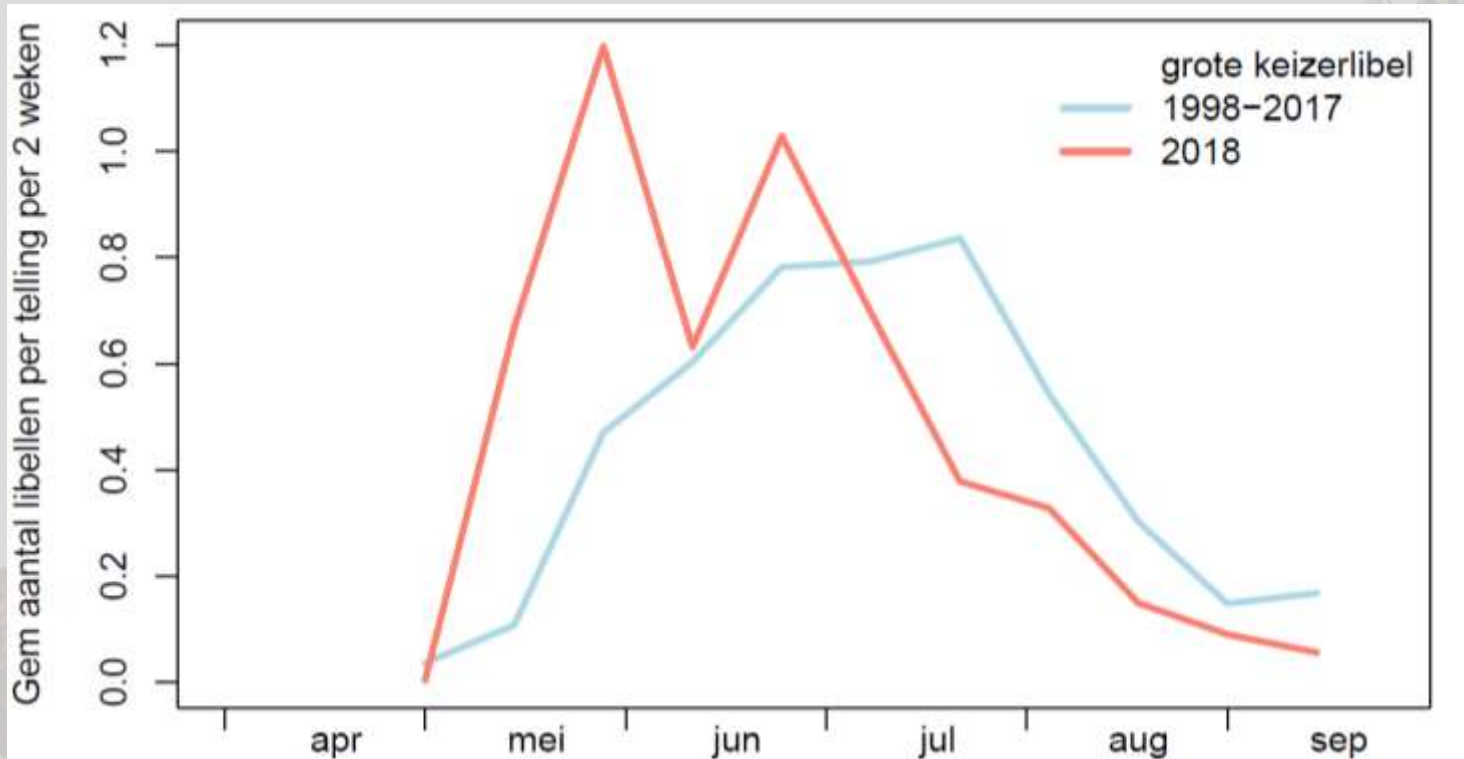
Jaar van de witsnuiten

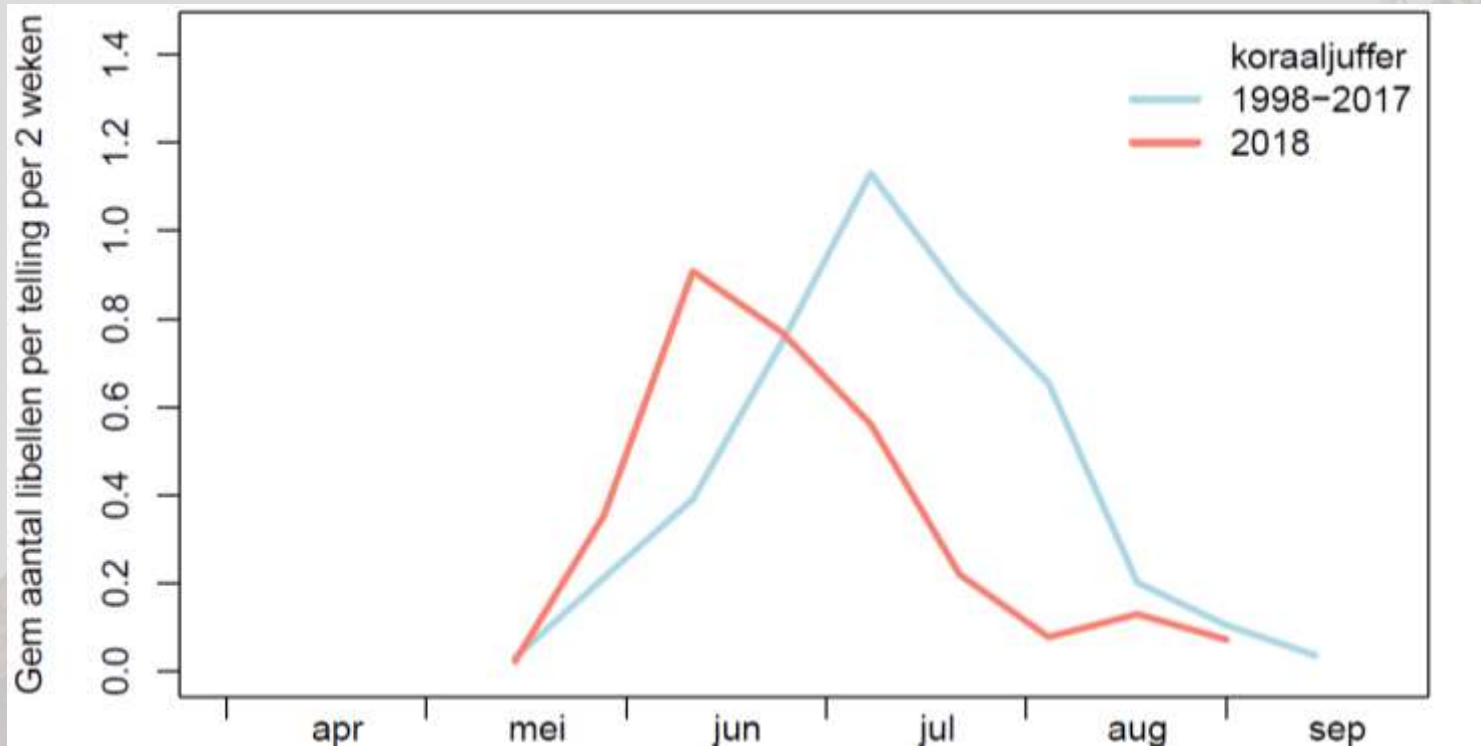
Vroege glazenmaker nog vroeger

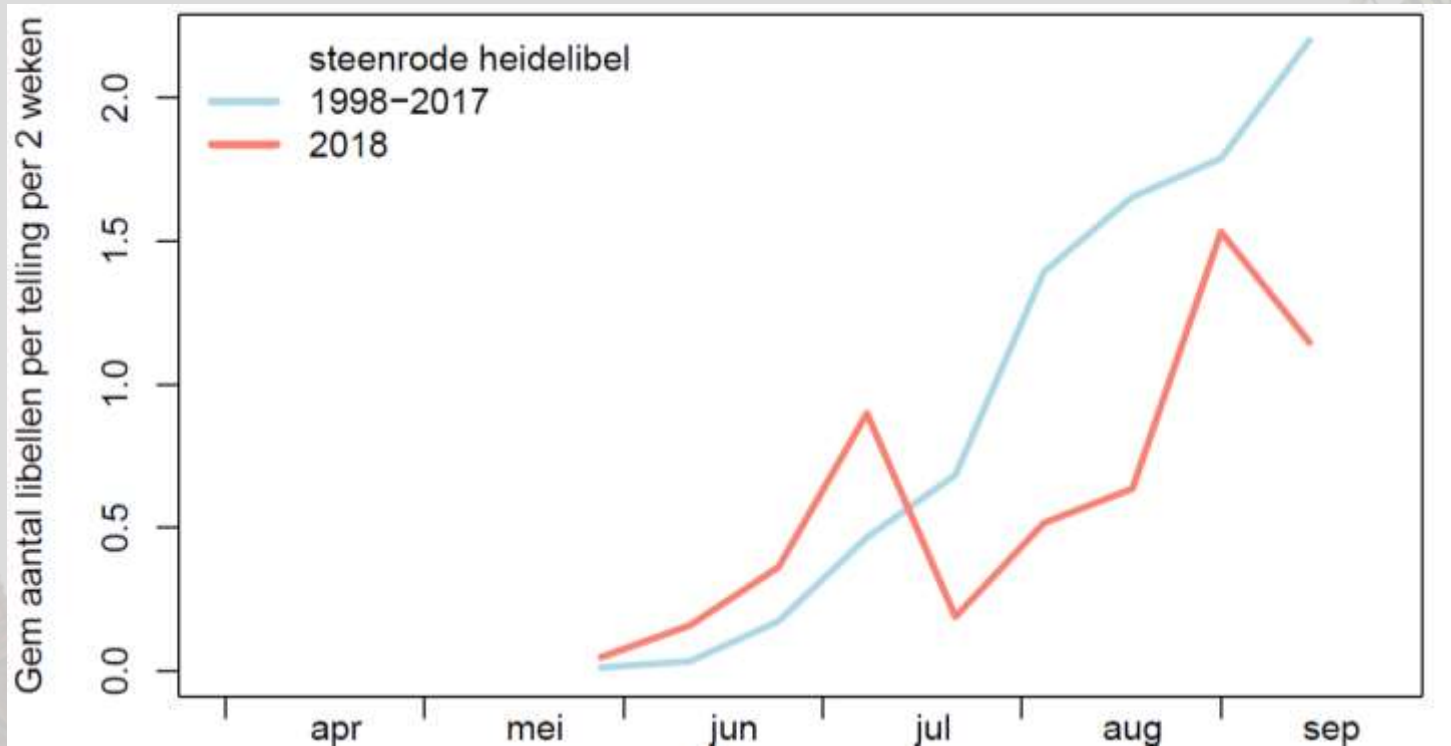
Zomersoorten waren vroeg

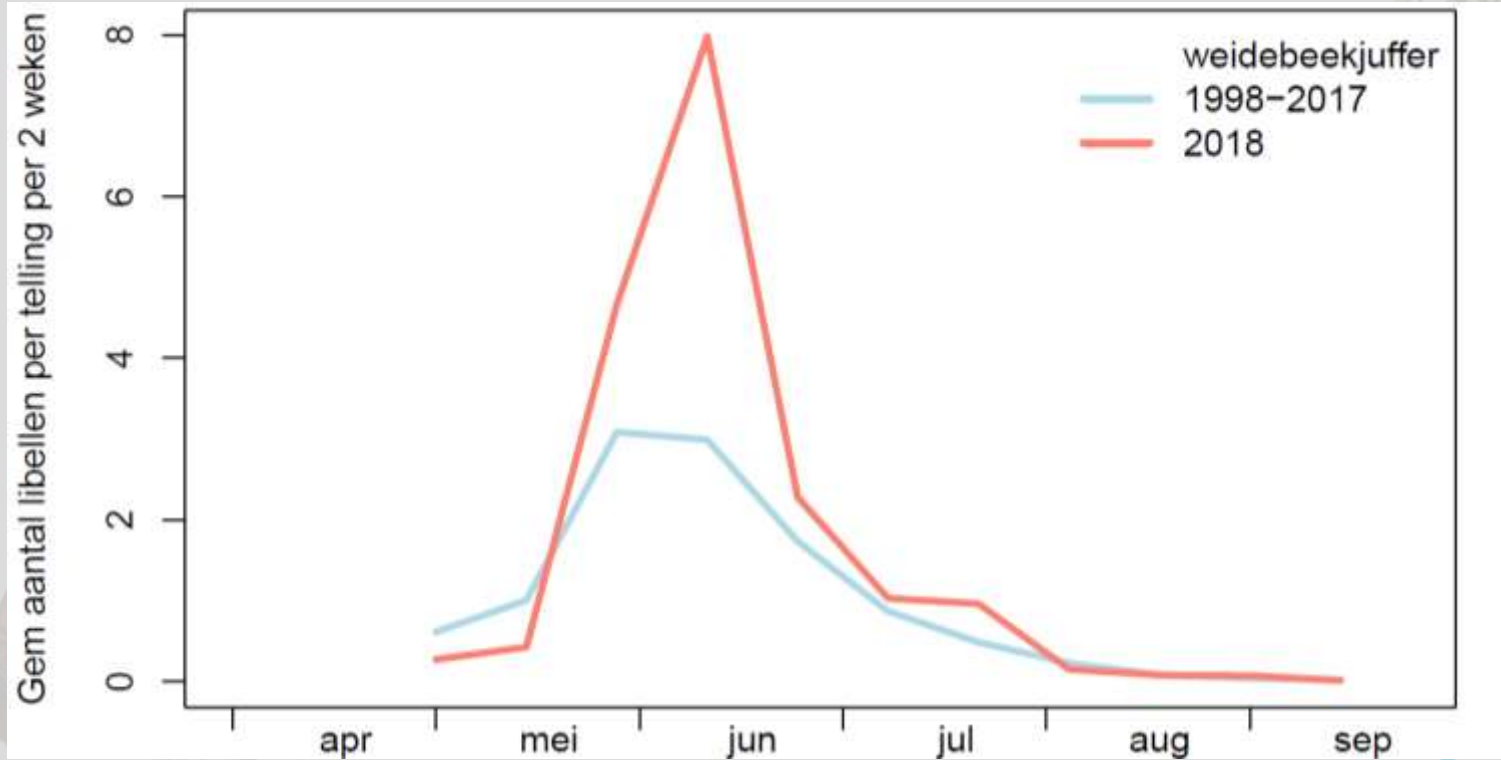
En sommige hadden een dip

Ook late soorten

Afhankelijk van habitat

Effect van de droogte?

- Dit jaar bij sommige soorten al zichtbaar
- Waardplanten verdroogd
- Voortplantingswater drooggevallen
- Wat wordt het volgend jaar?

Routes

- Basis zijn de tellingen op de routes
- Representatief voor
  - NL
  - Provincies
  - Fysisch geografische regio's

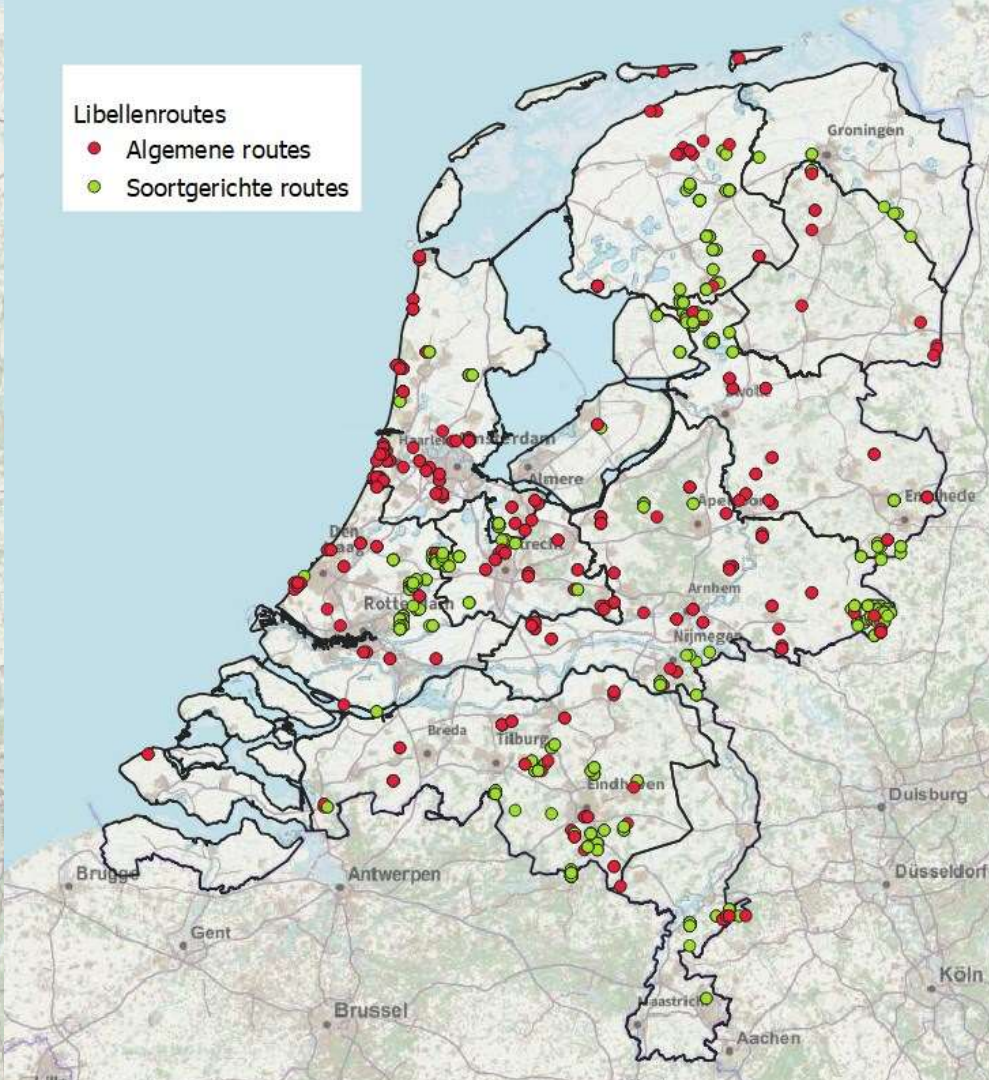
Vlinderroutes

- Algemene routes
- Soortgerichte routes
- Eitel plots

Libellenroutes

- Algemene routes
- Soortgerichte routes

Routes

- Dagvlinders vrijwel alle soorten een goed beeld
- Libellen voor sommige soorten
- Ook “oninteressante” gebieden?

Verspreidingsonderzoek

- Ongestructureerde waarnemingen
- Waarnemerseffect?
- Volledige lijstjes+herhalingen-> trefkans
- Trend in **verspreiding** schatten

Verspreidingsonderzoek

- Andere vragen en aanvullend aan elkaar
- Meetnetdata zijn volledige lijstjes met herhalingen
- Andere data hiervoor ook waardevol

Meetprogramma's

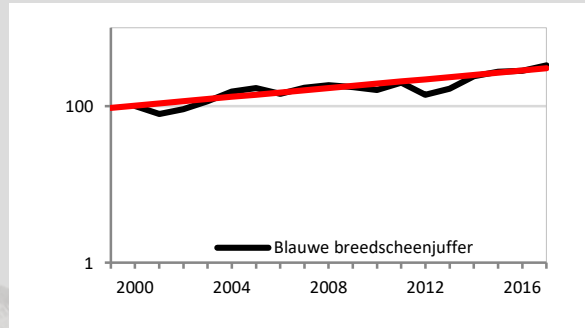
- Algemene routes
- Soortgerichte routes
- Verspreidingsonderzoek

Nederland één van de best onderzochte
landen ter wereld

Analyses en resultaten

- Veel verschillende producten (Chris van Swaay)
- Betrouwbare analyse (Martin Poot)

Martin Poot

Centraal Bureau voor de Statistiek

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

De rol van het CBS in de meetprogramma's van de Vlinderstichting

Martin Poot - CBS Natuurstatistieken

Art
EN

vlinder

Nieuws (18)

Cijfers

Kalender

Overige (7)

Resultaat 1-10 van 18

**In onder
vast**[Vlinderstand belangrijke graadmeter voor de natuur](#)

14-8-2017 11:00

actuele informatie over veranderingen in de dagvlinderstand in Nederland en Europa

[Bosvlinder bont zandoogje aardt goed in de stad](#)

5-8-2016 02:00

Van de vlinders die veel voorkomen in onze tuinen is de typische bosvlinder het bont zandoogje toe genomen in de stad.

[Voorzichtig herstel vlinderstand](#)

10-3-2016 05:30

Sinds 2006 gaan er iets meer vlindersoorten in aantal voor- dan achteruit: 20 tegenover 11. Onder de 'stijgers' zitten een aantal bedreigde soorten. Er zijn twee factoren die hierin een rol spelen;...

[Klimaatverandering: in april leggen alle vogels een ei?](#)

11-12-2015 05:30

Het leefpatroon van planten en dieren verschuift steeds vaker als gevolg van klimaatverandering. Dat valt op te maken uit de indicatoren die CBS voor het compendium voor Leefomgeving (CLO) beheert.

[CBS brengt 420 diersoorten in kaart dankzij nieuwe rekentechnieken](#)

17-11-2015 12:00

[Voorzichtig herstel fauna](#)

29-10-2015 05:30

De Living Planet Index geeft aan dat de Nederlandse populaties zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, libellen en vlinders in de periode 1990-2014 met gemiddeld 15 procent zijn...

Europese webw...
455 miljoen om in
gisteren 00:00**Opbrengst bpm to**
24-10-2018 00:00

Over de rol van het CBS bij:

1. Gegevensvraag overheid
2. De verwerking van de data
3. Aantalsmonitoring
4. Verspreidingsmonitoring
5. Resultaten / publicaties

Gegevensvraag overheid

Wat moeten we weten (meetdoelen):

1. Convention on Biological Diversity (CBD): Rode Lijst, RL-Indicator (jaarlijks)
2. EU Habitatrichtlijn: populatiegrootte en verspreiding vermeld op bijlage II en IV
3. Natuurbeschermingswet: pop. en verspr. beschermde soorten
4. Trilateral Monitoring and Assessment Program (TMAP)
5. Invasieve exoten,
6. Schadesoorten
7. ....

Door middel van:

Trends in populatiegrootte en verspreidingsgebied

"Give it to me straight.
Am I on the endangered list?"

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Gegevensvraag overheid

Rijksoverheid
Planbureau voor
de Leefomgeving

Verantwoordelijk:

1. Ministerie van LNV (internationale afspraken in het kader van HR, VR, CBD etc.)
2. Ministerie van IenW (internationale afspraken voor mariene gebieden)
3. PBL, Planbureau voor de Leefomgeving (adviesorgaan rijksoverheid)
4. CBS (kwaliteitsbewaking gegevensverzameling en analyse)
5. Provincies (Natura 2000 gebieden en NNN: uitvoering via IPO en Bij12)
6. WOt (Uitvoerende organisatie en gedelegeerde opdrachtgever voor onderzoek Wettelijke Onderzoekstaken)

korte kroniek CBS-natuurstatistiek

- **tot 1999:** 'allerlei' landelijke trends in aantallen
- **1999:** NEM >> trends die het Rijk nodig heeft
- **2004:** naast trends ook verspreidingsgebied
- **2006:** CBS stopt met natuurstatistiek, LNV en EZ nemen financiering over
- **2009:** 10 jaar NEM >> erepenning LNV voor Arco van Strien
- **2011:** evaluatie CBS door de Auditdienst EZ
- **± 2010:**

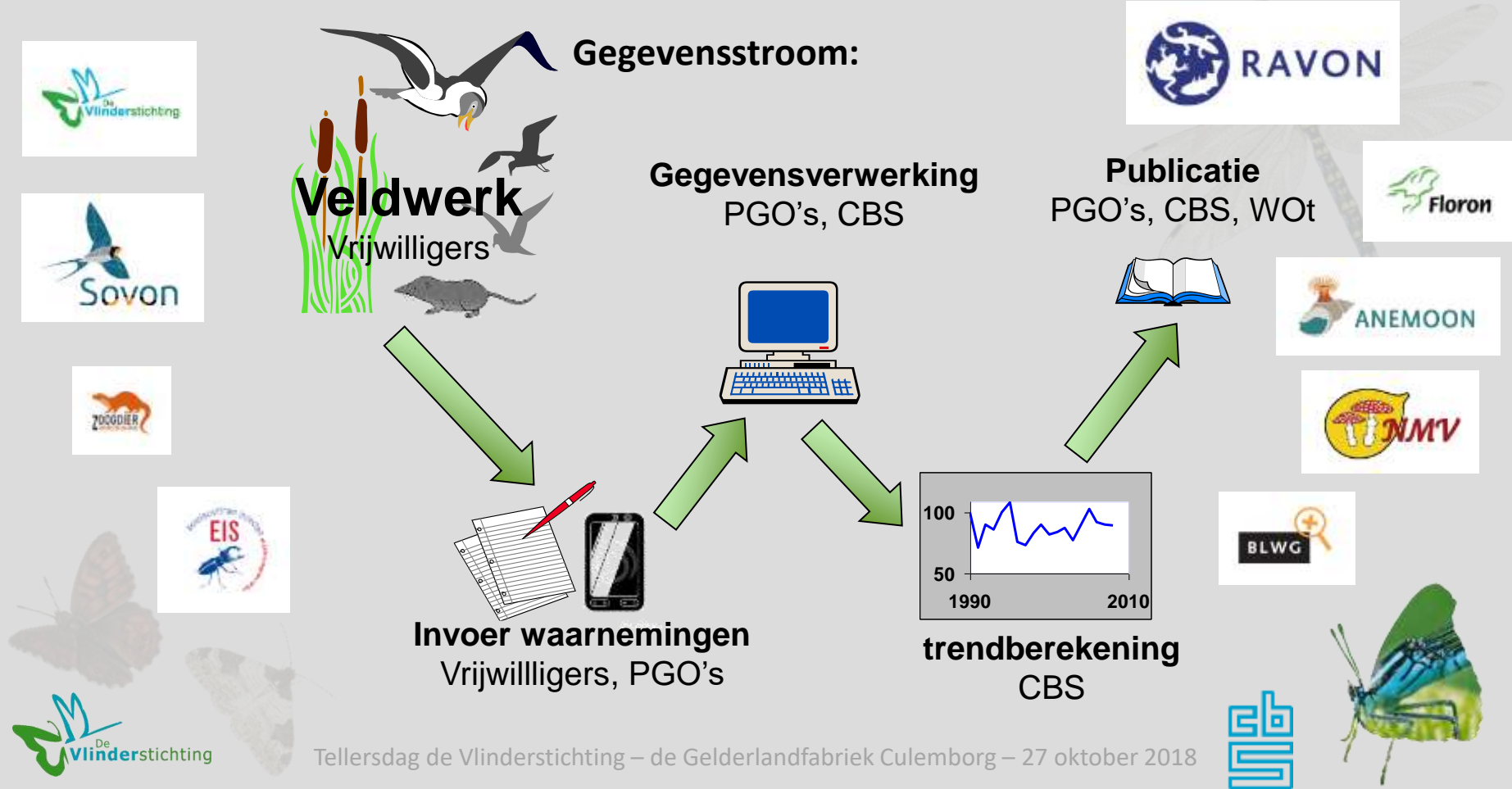
- opportunistische natuurdata via NDFF

- nieuwe statistische modellen

Tellersdag in de Klokkenstoep, De Vlienderstichting – 27 oktober 2018

De praktijk – het productieproces tav monitoring

CBS - Natuurstatistieken

Wat komt daarbij kijken?

Inhoudelijk:

Advisering meetprogramma's

Steekproefontwerp

Automatisering

Bijschatten

Bias- en artefactenonderzoek

Stratificeren en wegen

Statistische vernieuwing
(Trefkansmodellen)

Biologische kennis

Gehakkelde aurelia

Distelvlinder

Kleine vos

Atalanta

Dagpauwoog

Organisatorisch:

Nauwe samenwerking met
de Vlinderstichting

Projectmatig werken

Kwaliteitscontrole

Externe contacten (NL+EU)

Monitoring is mensenwerk

- Veel gaten in telreeksen
- Binnen het seizoen

- Tussen de jaren

The real world....1

- Veranderingen in detectie in de loop der tijd
  - waarnemerseffecten
  - Veranderingen op de routes

The real world....2

- Korte reeksen soms door verschillende stopredenen

- Echte nullen...

- ...of toch gewoon missende waarden?

Aantalsgegevens

Labour and income   Economy   Society   Regional   Figures

Q NEDERLANDS

Indices and trends (TRIM)

Statistics Netherlands publishes national trends and indices based on monitoring data from the Network Ecological Monitoring (NEM). A specially developed program for analysing ecological data with many missing values was originally developed some 25 years ago by Statistics Netherlands (Pannekoek and Van Strien, 1991) and was made available as the freeware stand-alone program TRIM (TRENds and INdices for Monitoring data). Although the program has had several updates since then, the original programming language has become outdated and requires further development. That is why TRIM was rebuilt as a package for the freely available and widely used open source statistical program R: RTRIM. RTRIM contains the same methods and models for nature monitoring data as the original versions of TRIM. It can still work with the same input data and produces exactly the same output data, but as a package in R it can easily be integrated in other R programming processes. New in this version is the in-built possibility to combine results from other TRIM runs, e.g. to combine results obtained from the analysis of regions of a country into a single new output with a combined trend, indices and standard errors. Being developed as R-package, TRIM is also made available for further development by the large R-society. The renewed TRIM is available as RTRIM package on [CRAN](#) (Comprehensive R Archive Network).

Share this page

Links

[Background TRIM method and indicators](#)

[FAQ: frequently asked questions](#)

Downloads

[PDF - Trim manual \(Pannekoek & Van Strien, 2005\)](#)

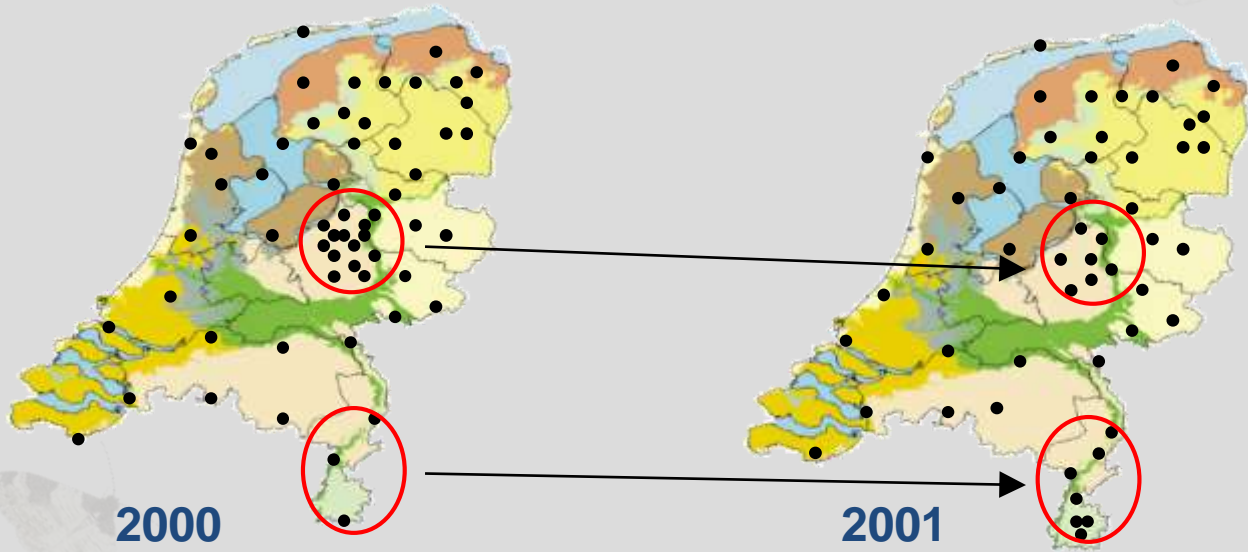
[PDF - A loglinear Poisson regression method to analyse bird monitoring data \(A. van Strien et al., 2004\)](#)

[PDF - Analysis of monitoring data with many missing values \(C.J.F. Ter Braak, A.J. van Strien, R. Meijer & T.J. Verstrael, 1994\)](#)

Imputatie / bijschatten bij de trendberekeningen

Als je geen missende waarden bijschat dan representeren de trends (ook) **wijzigingen in telactiviteiten** in plaats van **wijzigingen in populatiegrootte!**

Imputing binnen het seizoen

van Swaay et al. (2002)

Monitoring butterflies in the Netherlands: how to get unbiased indices

CAM van Swaay¹, CL. Platet² & AJ. van Strien¹

¹ De Vlinderstichting - Dutch Butterfly Conservation, PO Box 304, 6700 AH Wageningen, The Netherlands • Central Bureau voor de Statistiek - Statistics Netherlands, PO Box 9000, 2270 JF Voorburg, The Netherlands (j.h.c.vanswaay@vlinderstichting.nl)

The Dutch Butterfly Monitoring Scheme started in 1996. Today more than 300 sites are recorded yearly, most of them by volunteers. The main results are national yearly indices per species according to changes in species abundances. Since the monitoring sites are not equally distributed over the country, oversampling and undersampling of particular regions and habitat types may lead to biased estimates of the national indices. In this paper we present a method to adjust for unequal sampling using *Hipparchia semele*, a characteristic species of heathlands and dunes to an example.

Keywords: Lepidoptera, butterfly monitoring, statistical analysis, trend analysis, wildlife statistics

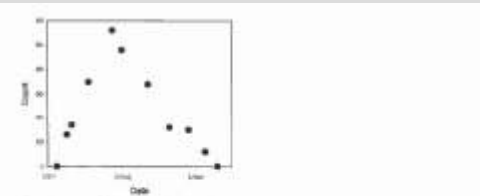

Figure 1. Example of the data in the Dutch Butterfly Monitoring Scheme: individual counts of *Hipparchia semele* in 1996 in a transect in the Dutch Butterfly Monitoring Scheme near Lelystad, province of Friesland.

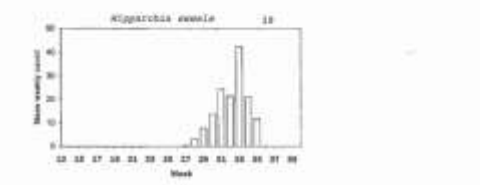

Figure 2. Mean counts in each monitoring week for *Hipparchia semele* in The Netherlands in 1996.

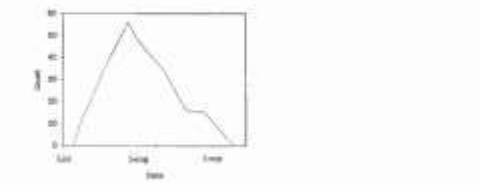
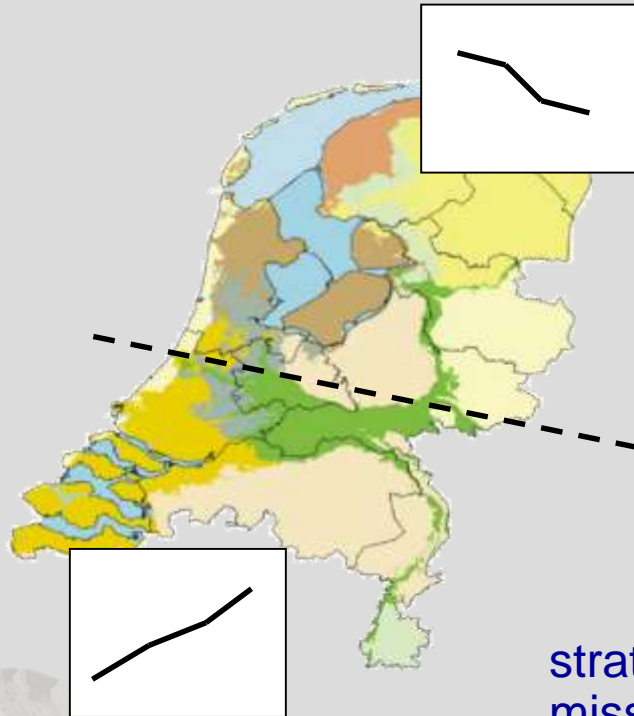

Figure 3. The area under the line connecting the weekly mean counts of *Hipparchia semele* per transect per year (see Fig. 1) is calculated.

Stratificatie / groeperen van plots

stratificeer

- als de populatie-ontwikkelingen verschillen tussen regio's
- als populatie-ontwikkelingen per regio gewenst zijn

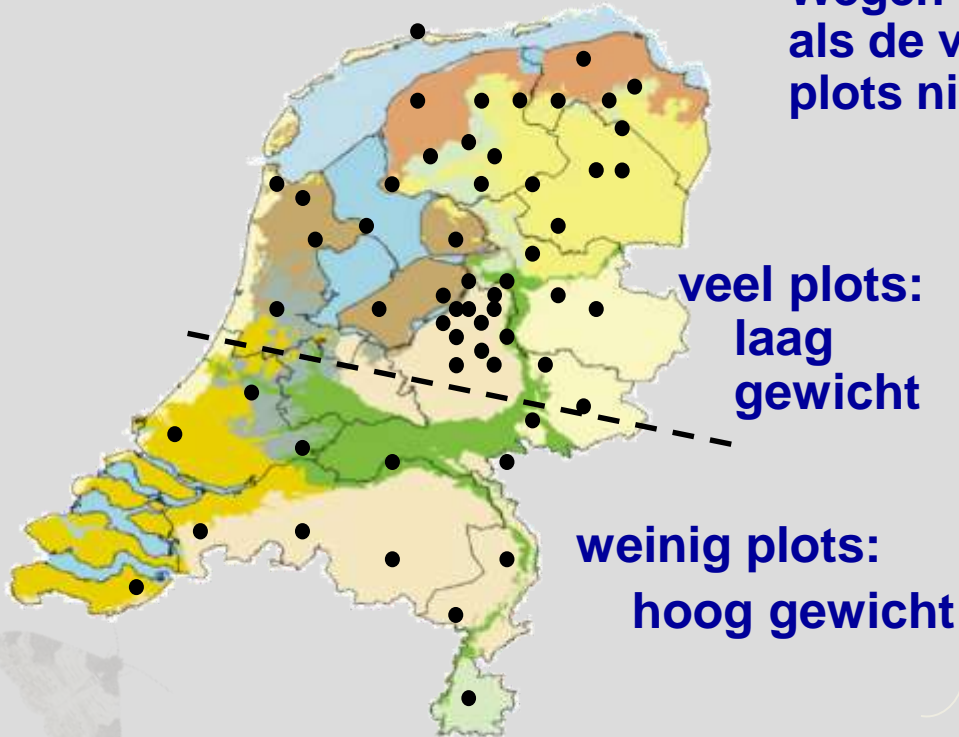

stratificatie geeft betere bijschatting van missende waarden

Correctie voor over-/onderbemonstering

- Wegen van strata is nodig als de verdeling van de plots niet representatief is

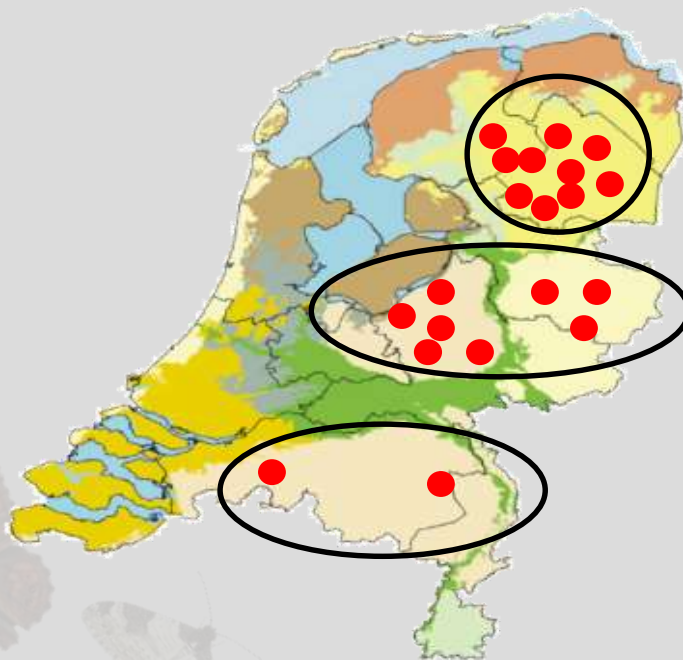

realistische
nationale
indexen en
trends

Waarnemingen wegen

	blokken met hei	Ideaal	werkelijk	weeg-factor
HZN	50	5 : 10	=	0,5
HZM	100	10 : 8	=	1,25
HZZ	50	5 : 2	=	2,5
		<u>20</u>		

Verspreidingsgegevens

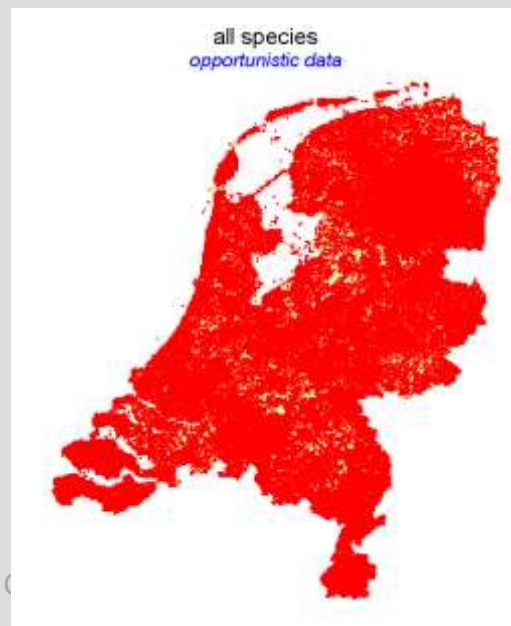
Bronnen verspreidingsgegevens:

1. Meetnetten aantalsmonitoring
2. Aanvullend verspreidingsonderzoek
3. Losse waarnemingen (NDFP)

Meetlocaties Vlindermeetnet
vanaf 1990

Meetlocaties NDFP vanaf
1990

Verspreidingsgegevens

Probleem losse waarnemingen: niet gezien, wél aanwezig

Meestal wordt alleen doorgegeven dát een soort gezien is. Maar als er geen melding van een soort is, zit hij er misschien tóch.

Vraag: Hoe bepaal je dan of een soort op die plaats voorkomt?

Antwoord: techniek met trefkansberekening voor:
nul-waarnemingen in combinatie met
herhaalde waarnemingen

Trefkans bepalen:									
Waarneming	Plot 1	Plot 2	Plot 3	Plot 4	Plot 5	Plot 6	Plot 7	Plot 8	Score ja
Aanwezig:	ja	ja	ja	nee	nee	ja	nee	nee	4
Gezien?	nee	ja	nee	nee	nee	ja	nee	nee	2
Kans op niet gevonden, toch aanwezig: $2/4 = 0,5$									
1x niet gezien: kans aanwezigheid = 0,5									
2x niet gezien: kans aanwezigheid = $0,5 \times 0,5 = 0,25$									

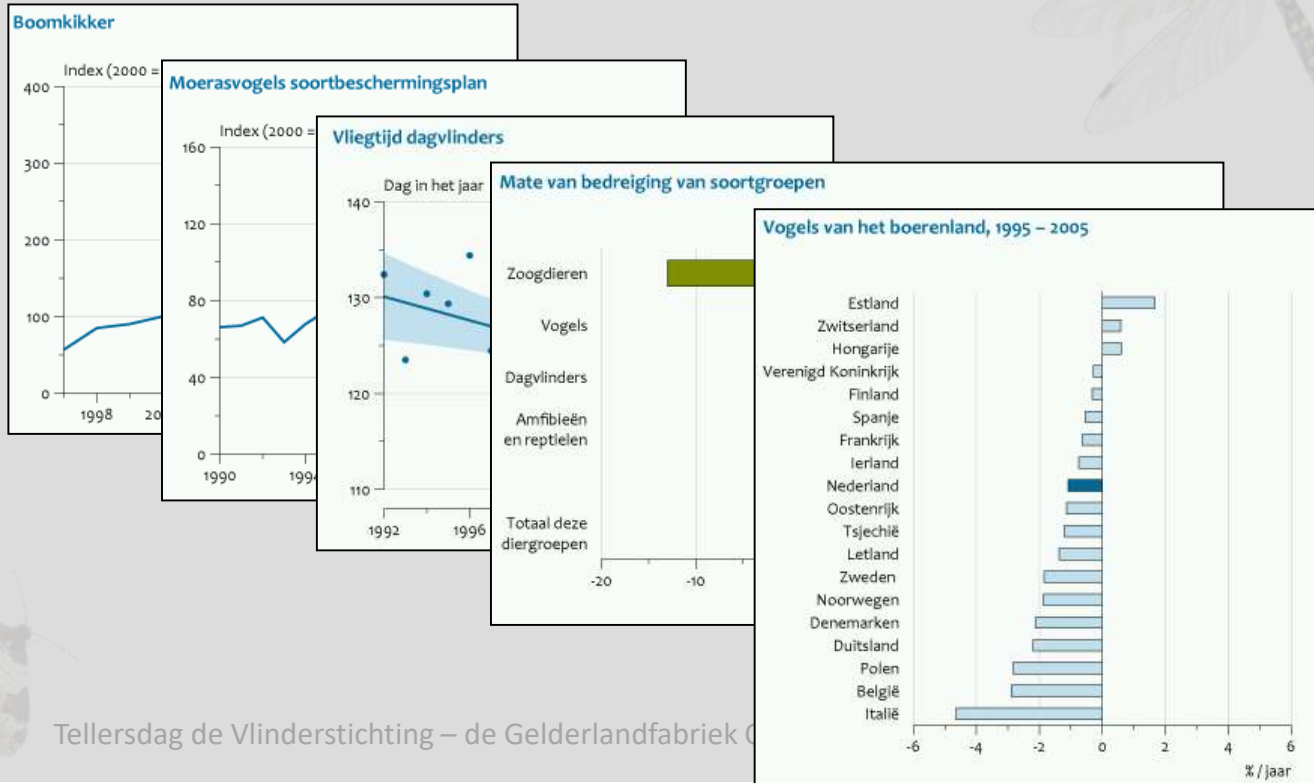

CBS als onafhankelijke kwaliteitsborger binnen het NEM

CBS - Natuurstatistieken

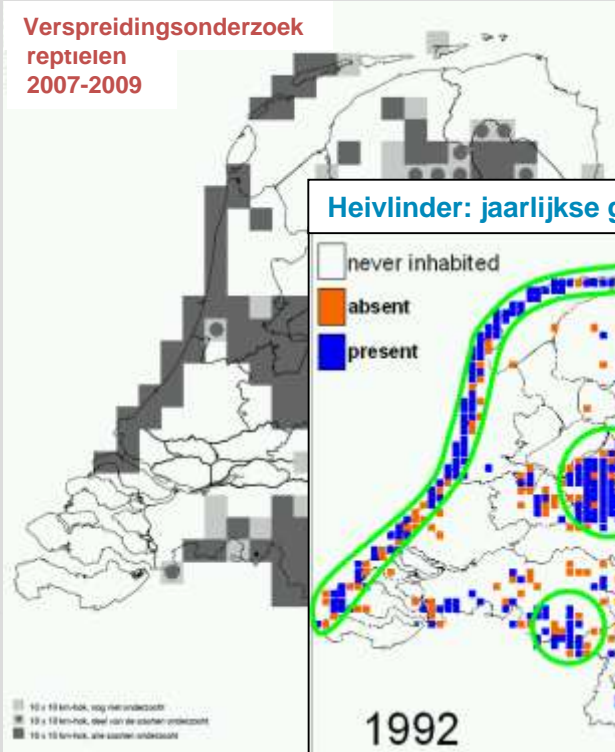
1. Trends

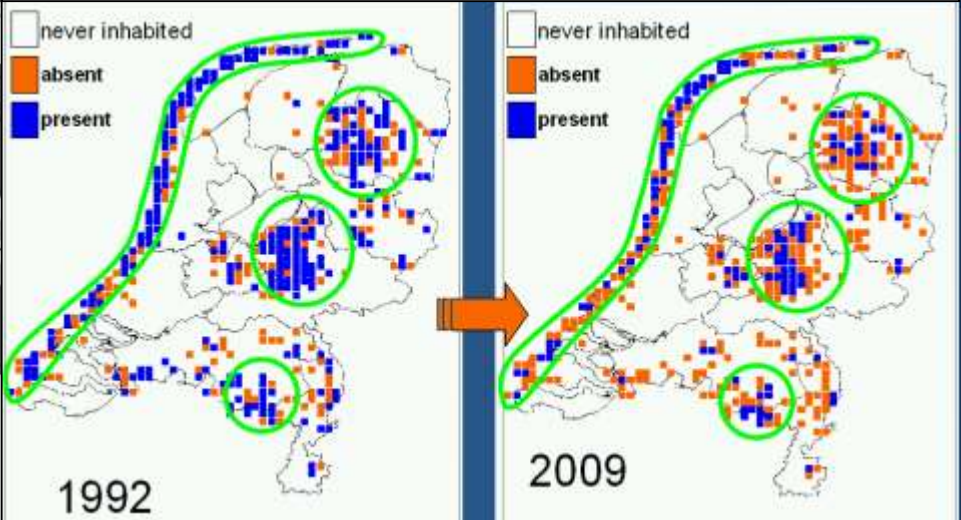
CBS - Natuurstatistieken

2. Verspreiding

Verspreidingsonderzoek
reptielen
2007-2009

Heivlinder: jaarlijkse geografische verspreiding

CBS - Natuurstatistieken

3. Publicaties

Statline

Compendium v.d. Leefomgeving
(190 natuurindicatoren / 20.000
bezoekers/mnd)

Kwaliteitsrapportage (jaarlijks)

NEM Nieuwsbrief (jaarlijks)

PGO-nieuwsbrieven + rapporten

Naturetoday

Wetenschappelijke tijdschriften

CBS-nieuwsberichten

e.a.

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelder

Biological Indicators 9 (2009) 186–188

Contents lists available at ScienceDirect

Ecological Indicators

Journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecolind

A typology of indicators of biodiversity change as a tool to make better indicators

A.J. van Strien^a, L. van Duuren^{a,*}, R.P.B. Foppen^b, L.L. Soldaat^a

^aStatisto Netherlands, P.O. Box 24260 2400 AA The Hague, The Netherlands
^bRONNOR Dutch Centre for Field Ornithology, Apollonweg 176, 6573 DG Roek-Elbergen, The Netherlands

ARTICLE INFO

Article history:
Received 19 June 2008
Received in revised form 2 December 2008
Accepted 3 December 2008

Keywords:
Biodiversity
Red List indicators
Status
Sustainability
Risks
Drug safety

ABSTRACT

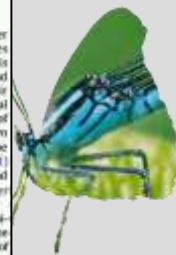
Indicators of biodiversity change are of growing political relevance. To be effective, they need to meet a number of scientific requirements, some of which are not easy to fulfil. Here we use a simple typology of biodiversity indicators according to the following two requirements: (1) indicators should reflect changes in biodiversity in general rather than the age and status of particular species and species groups, and (2) indicators should be linked to environmental drivers. We apply this typology to existing indicators developed for the Dutch Environmental Data Compendium and describe how the typology may guide the development of indicators of biodiversity change. We conclude that more conceptual and statistical work is needed to make better biodiversity indicators.

© 2008 Elsevier Ltd. All rights reserved.

1. Introduction

Information on changes in biodiversity is of growing political relevance since the World Summit on Sustainable Development in Johannesburg in 2002 agreed to reduce the rate of biodiversity loss. The EU has committed itself to halting the loss of biodiversity by 2010. The evaluation of these policy targets is largely dependent on biodiversity indicators that summarise the information of changes in abundance of species and in ecosystems. The purpose of indicators for biodiversity change is to provide simple immediate information to policy-makers, decision-makers and the general public about progress towards meeting the targets (CBD, 2004; Gregory et al., 2005). These indicators must meet a number of scientific and practical criteria: for example they must be quantitative, responsive to changes, representative of biodiversity more generally, linked to causes of trends, practical in terms of data collection, and easily understood (Gregory et al., 2005). A biodiversity indicator does not permit a proper inference or about biodiversity more generally, financial resources may be wasted as inadequate adaptation measures are taken. It is therefore essential to know how strong the inference is beyond the specific set of species monitored. Secondly, indicators, or their constituent parts, should be causally linked to environmental drivers, as no conservation measures can be taken if the causes of decline remain obscure. If no proper inferences can be drawn about the cause of trends, wrong or inadequate measures may be taken. This is in line with the argumentation of Yoccoz et al. (2001) and Mackenzie et al. (2006) for careful analysis of patterns and dynamics of individual species and community variables in order to permit strong inferences.

Here we explore how indicators may satisfy these two requirements by judging a number of indicators developed in the Netherlands. To facilitate the assessment, we apply the typology of indicators introduced by Gregory et al. (2005). We have selected one

Natuurbeleid en natuurbescherming

Overzicht **Indicatoren**

Libellen van de Habitatrictlijn, 1999-2017

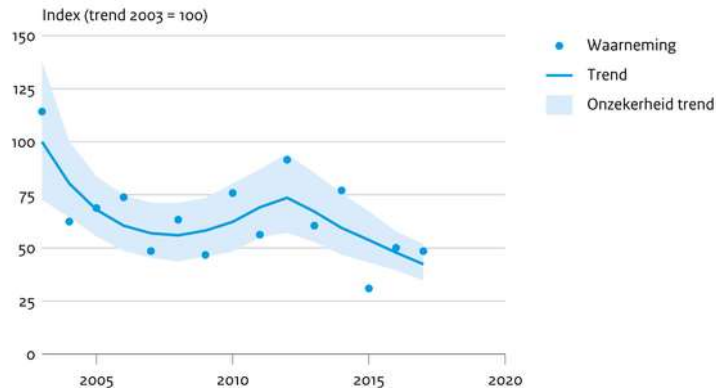
Indicator | 19 september 2018

Er staan negen soorten Nederlandse libellen in bijlage II en/of IV van de Europese Habitatrictlijn. Enkele daarvan gaan in de laatste decennia vooruit, maar de staat van instandhouding is voor bijna alle soorten nog ongunstig.

gaffellibel   gevlekte witsnuitlibel   **groene glazenmaker**   noordse winterjuffer

oostelijke witsnuit   sierlijke witsnuit

Groene glazenmaker

- Print pagina
- Download PDF
- Stuur deze pagina door

Gerelateerde indicatoren

- > Zoogdieren van de Habitatrictlijn
- > Weekdieren van de Habitatrictlijn
- > Vlinders van de Habitatrictlijn
- > Trekvissen van de Habitatrictlijn
- > Reptielen van de Habitatrictlijn
- > Planten van de Habitatrictlijn
- > Otter
- > Mossen en korstmossen van de Habitatrictlijn
- > Libellen van de Habitatrictlijn
- > Kevers van de Habitatrictlijn
- > Hamster
- > Habitatrictlijnsoorten
- > Gewone en grijze zeehond in Waddenzee en Deltagebied
- > Bruinvis langs de Nederlandse kust
- > Boerenlandvogels

(in samenwerking met)

Compendium voor de Leefomgeving

Home > Onderwerpen > Biodiversiteit > Trend van dagvlinders

Biodiversiteit

Overzicht **Indicatoren**

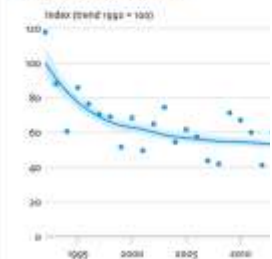
Trend van dagvlinders, 1999-2017

Indicator | 30 maart 2018

De achteruitgang van de vlinderpopulaties is nog meer vlindersoorten in aantallen vooruit. De achteruitgang is ook afgeremd.

Populatiestrend   Verspreidingsstrend   Rode

Populatiesaantal dagvlinders

Verspreiding van

Chris van Swaay De Vlinderstichting

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Wat gebeurt er met de gegevens?

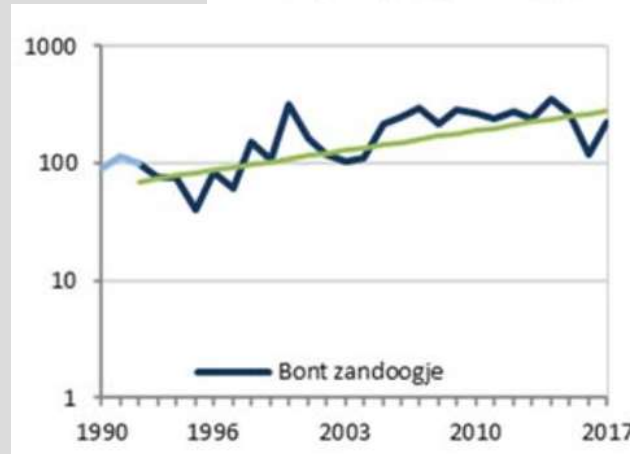
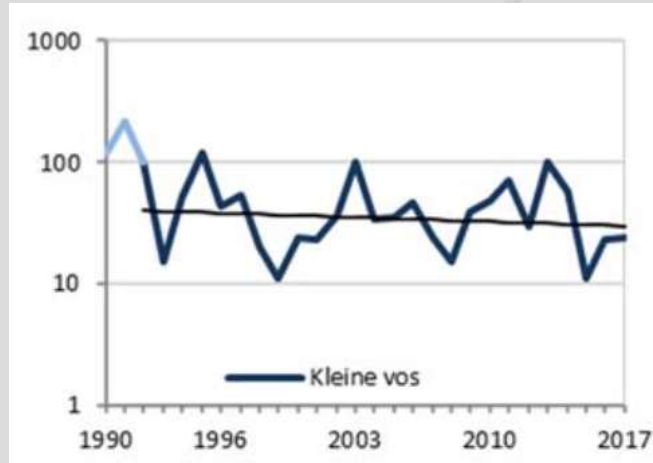
Chris van Swaay

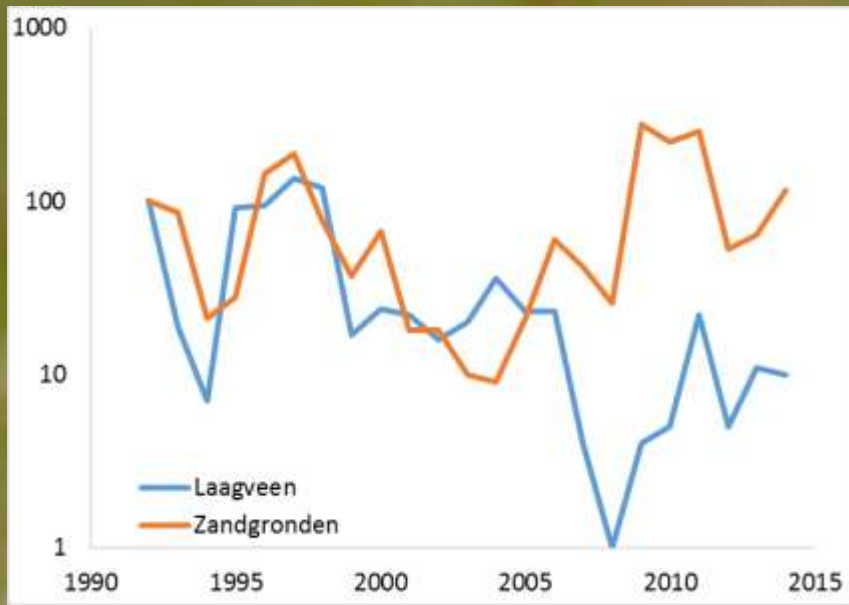

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Jaarverslag

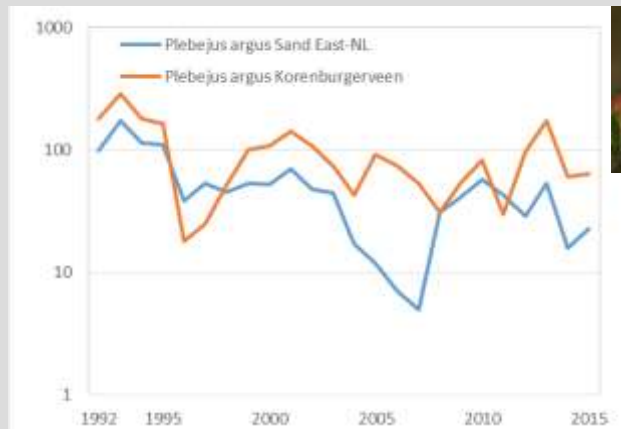
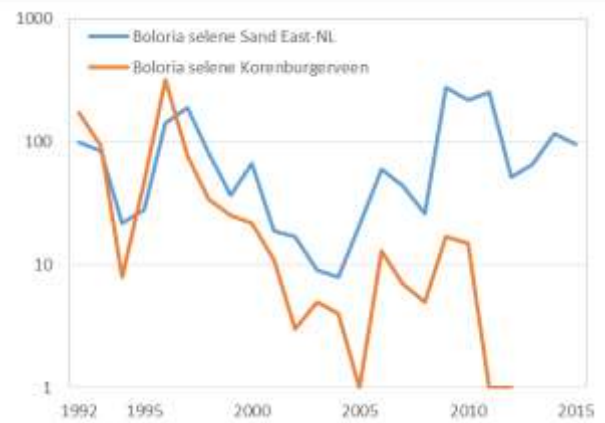
Gebruik op lokaal niveau

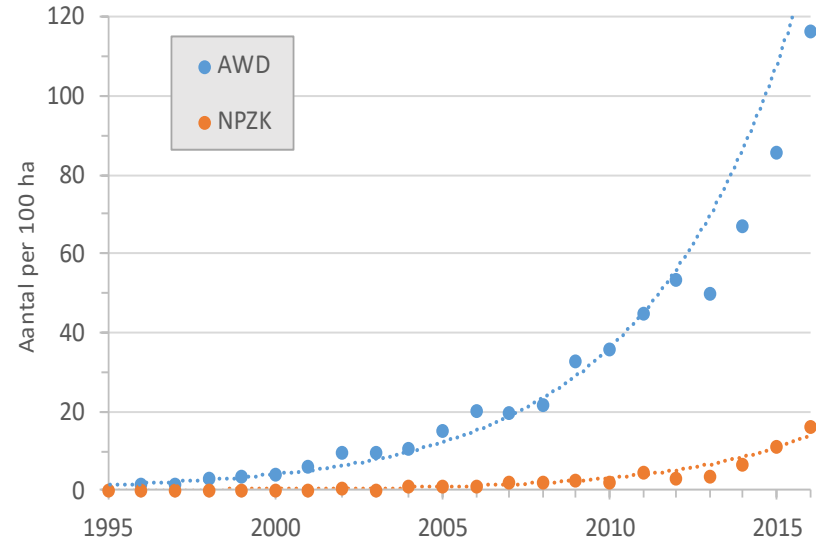
Verschillende trends in verschillende habitats

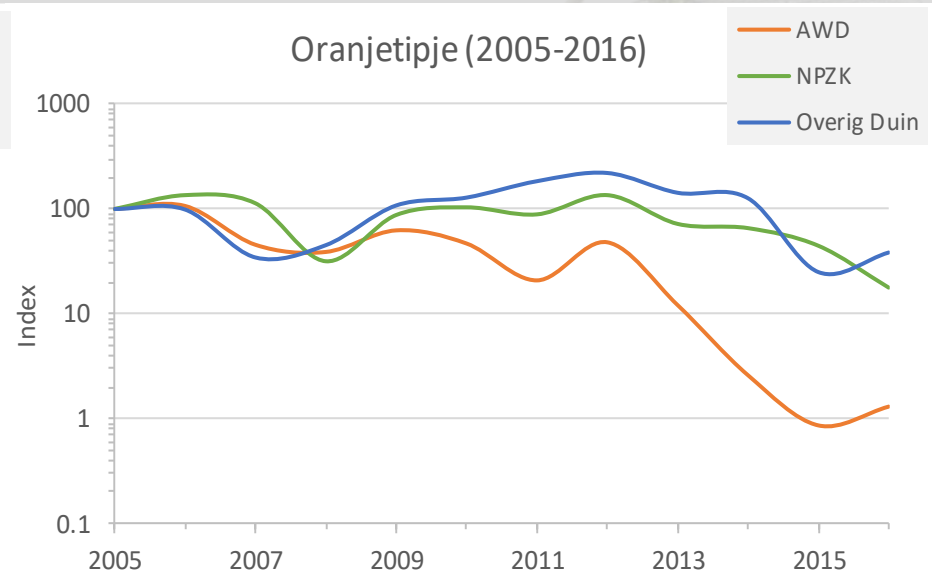
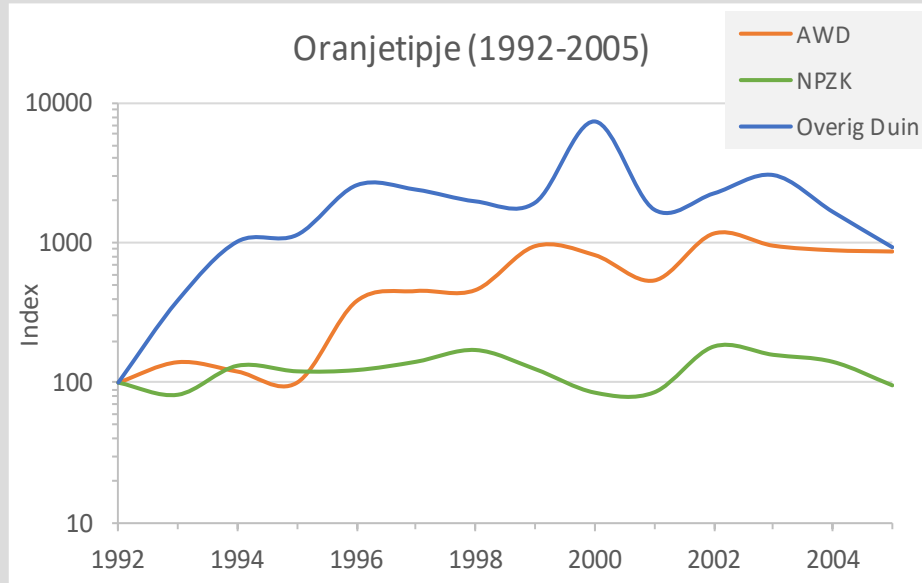

Effect damherten in de AWD

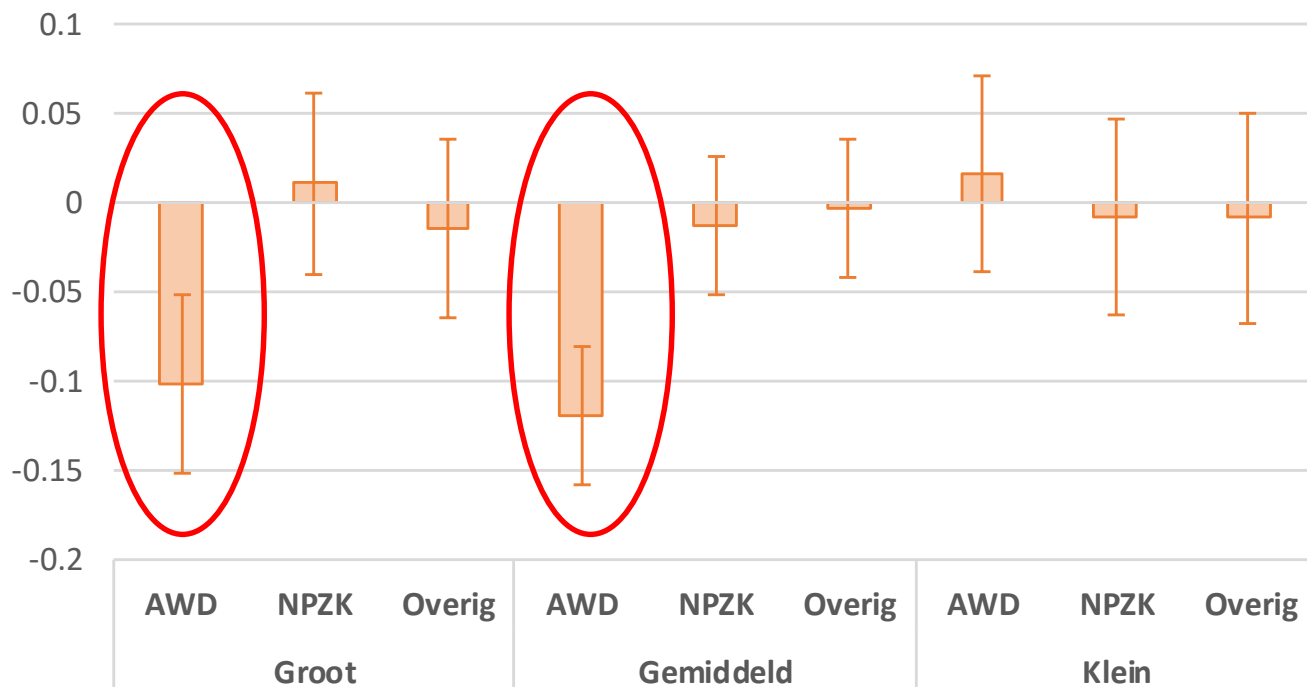

Oranjetipje

Trendverschil tot en vanaf 2005

Gevoeligheid voor begrazing

Compendium voor de leefomgeving

Compendium voor de Leefomgeving 557 teksten en cijfers over milieu, natuur en ruimte

Home Onderwerpen Recent vernieuwd Publicaties Nieuws Zoeken

Home > Onderwerpen > Biodiversiteit > Trend van dagvlinders

Biodiversiteit

Overzicht **Indicatoren**

Trend van dagvlinders, 1990-2017

Indicator: 10 maart 2018

De achteruitgang van de vlinderpopulaties is nog niet gestuit, al gaan de laatste tien jaar weer iets meer vlindersoorten in aantallen vooruit. De achteruitgang in verspreiding lijkt de afgelopen tien jaar ook afgeremd.

Print pagina
Download PDF
Slaar deze pagina door

Gerelateerde indicatoren

- Zeevogels in de Noordzee buiten de kustzone
- Vlinders van de Habitatrichtlijn
- Trends in hogere planten
- Trend zoogdieren
- Trend zoetwater fauna - Living Planet Index
- Trend zeevissen
- Trend vissen zoetwater
- Trend vissen
- Trend van libellen
- Trend van dagvlinders
- Trend van amfibieën
- Trend ontwikkeling van broedvogels
- Trend noordelijk/kajuit/dalijka zeevissen
- Trend (maritieme fauna - Living Planet Index

Populatie-trend   **Verspreidingstrend**   Rode Lijst Indicator

Populatieaantal dagvlinders

Index (trend 1990 = 100)

Jaar	Waarneming	Trend	Onzekerheid trend
1990	100	100	100
1995	85	85	85
2000	75	75	75
2005	65	65	65
2010	55	55	55
2015	50	50	50
2017	50	50	50

Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

CBS/aanr
www.cbr.nl/volledig

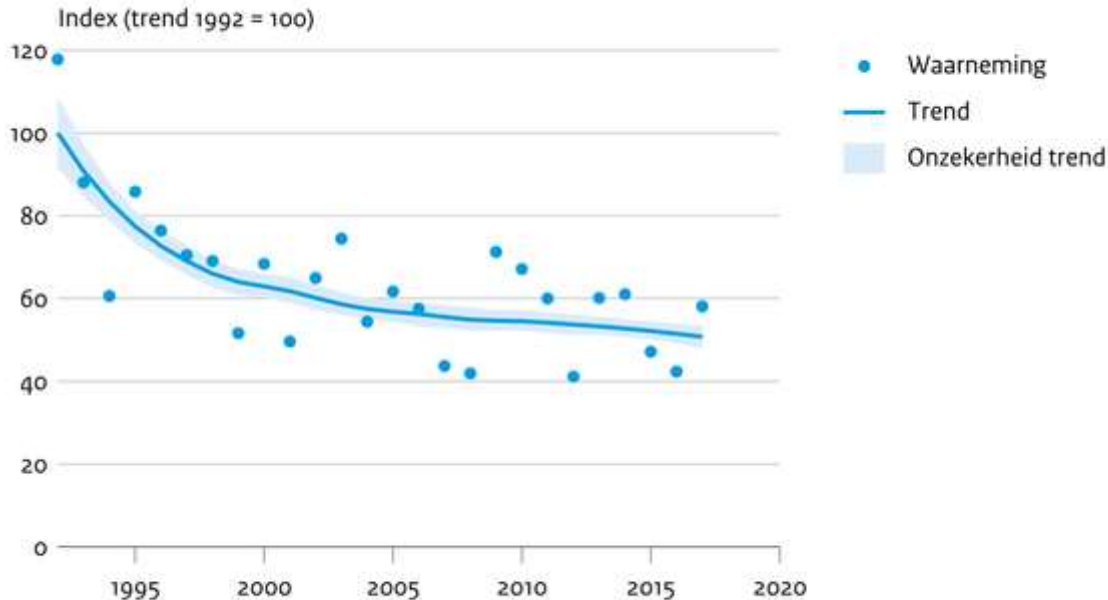
Telle

18

Compendium voor de leefomgeving

Populatieaantal dagvlinders

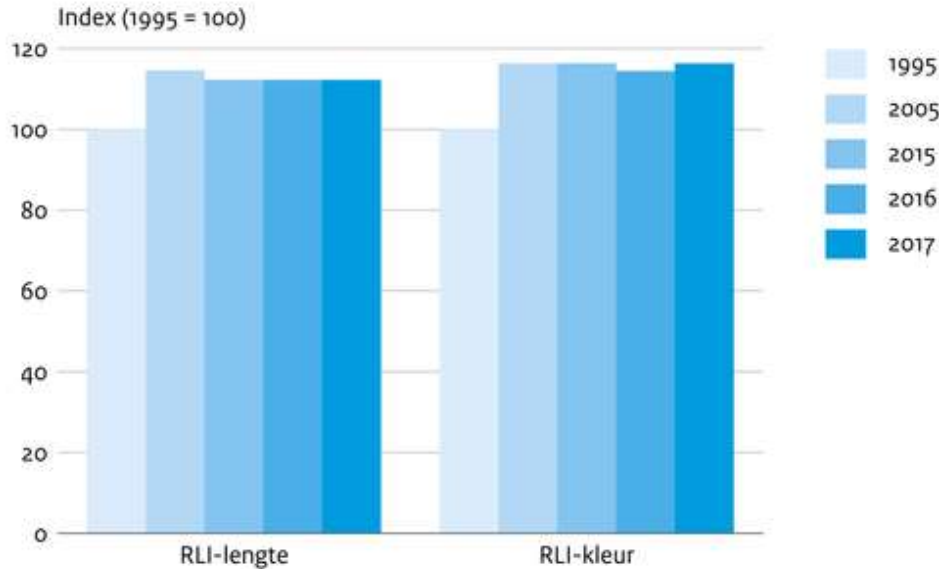
Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

CBS/apr18
www.clo.nl/n138615

Compendium voor de leefomgeving

Rode Lijst Indicator (RLI) van dagvlinders

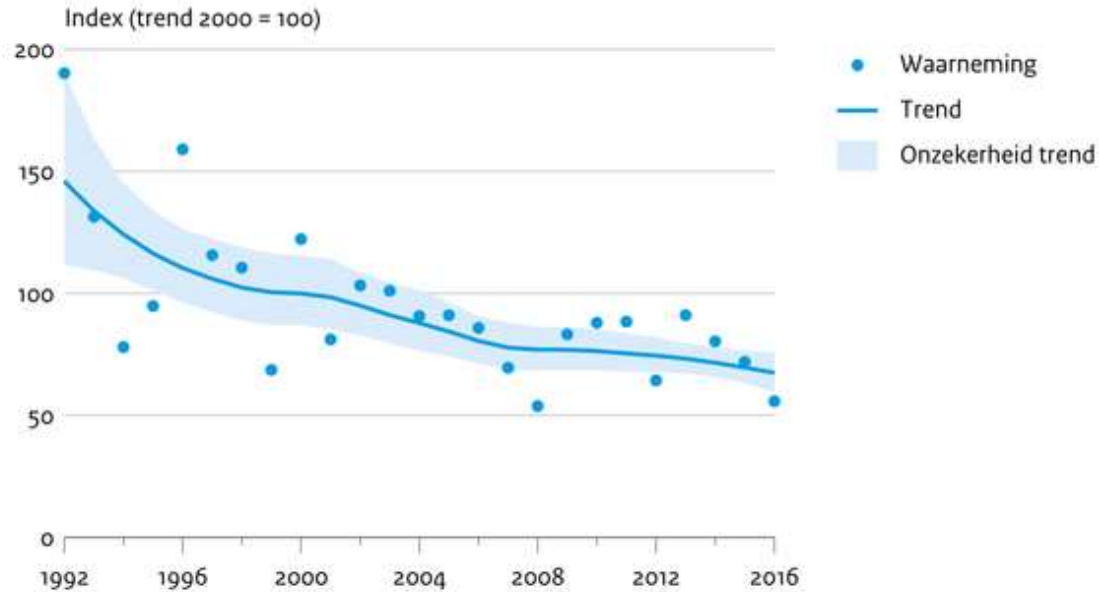
Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

CBS/apr18
www.clo.nl/nl138615

Compendium voor de leefomgeving

Dagvlinders in grasland

Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

CBS/feb18
www.clo.nl/nl118114

Compendium voor de leefomgeving

- Kijk zelf eens rond op www.clo.nl
- Ook samengestelde grafieken met andere soortgroepen
- Ook de indicatoren van het Living Planet Report staan er in

Living Planet Report

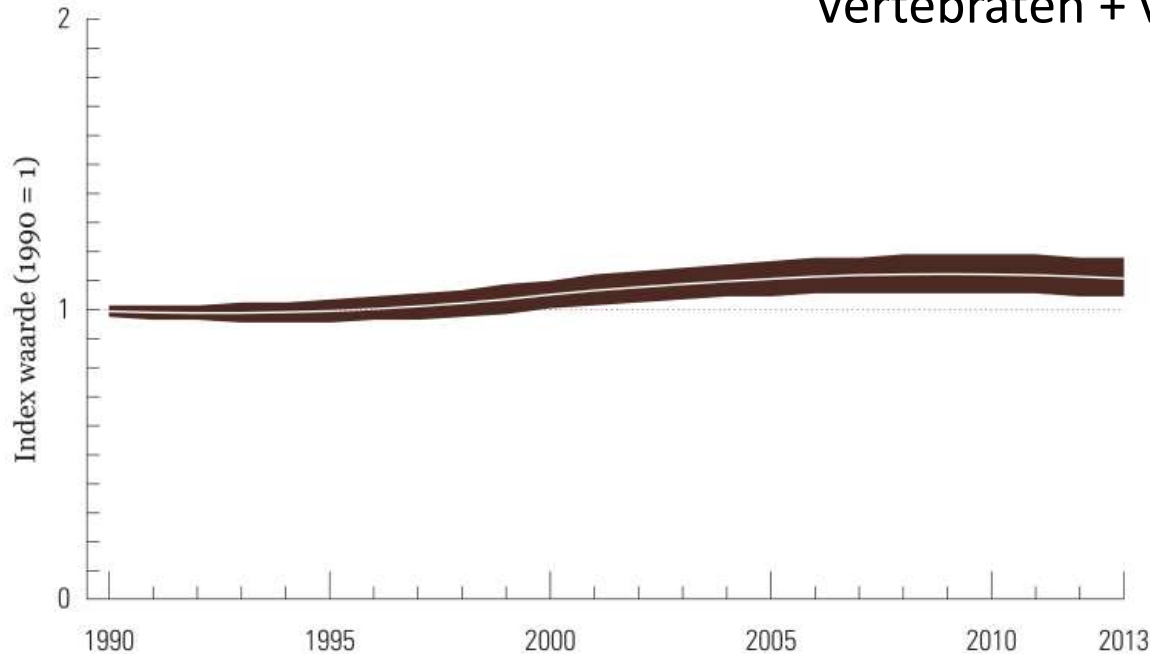
Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

LPI Nederland (421 dieren)

Vertebraten + vlinders + libellen

Figuur 1:

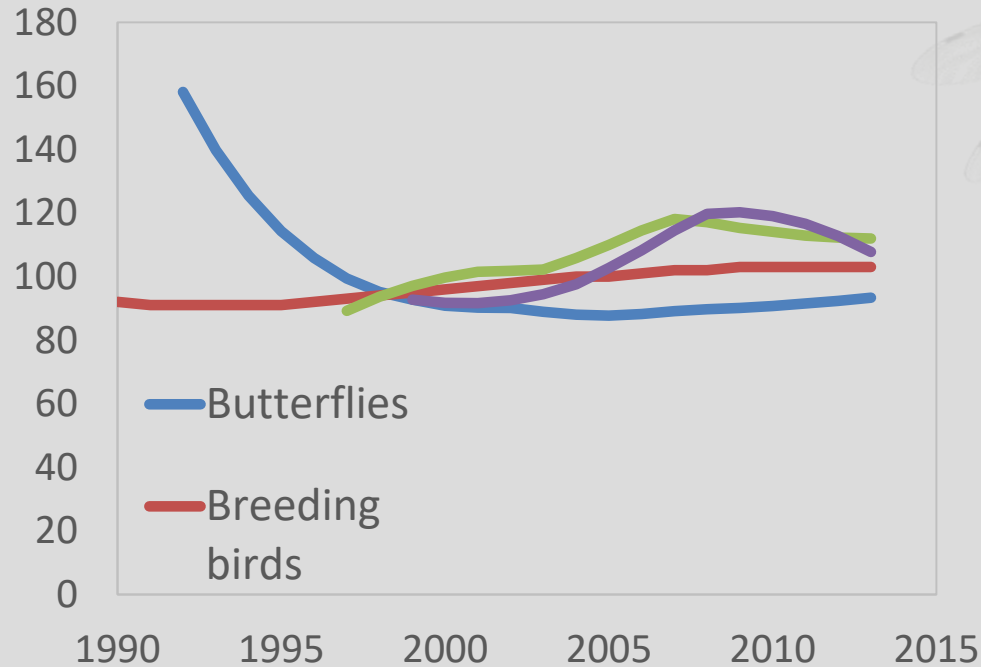
De LPI Nederland laat zien dat de omvang van de populaties van 421 soorten dieren tussen 1990 en 2003 gemiddeld met 15 procent toegenomen; daarna bleven ze stabiel.

Legenda

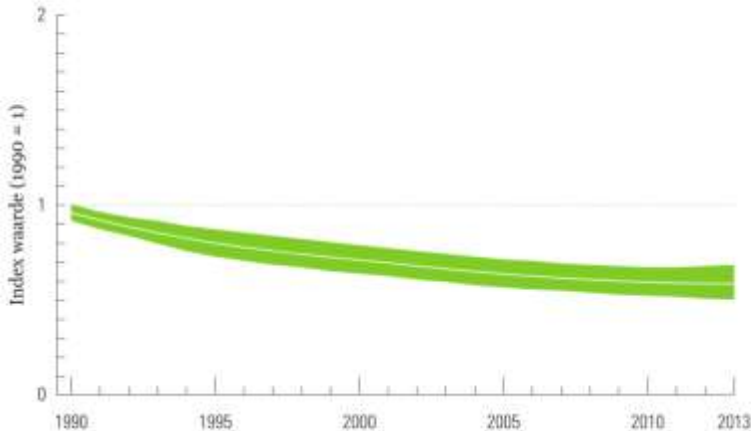
- LPI Nederland
- Betrouwbaarheids interval

Living Planet Index

Living Planet Index

Figuur 9: LPI agrarisch landschap

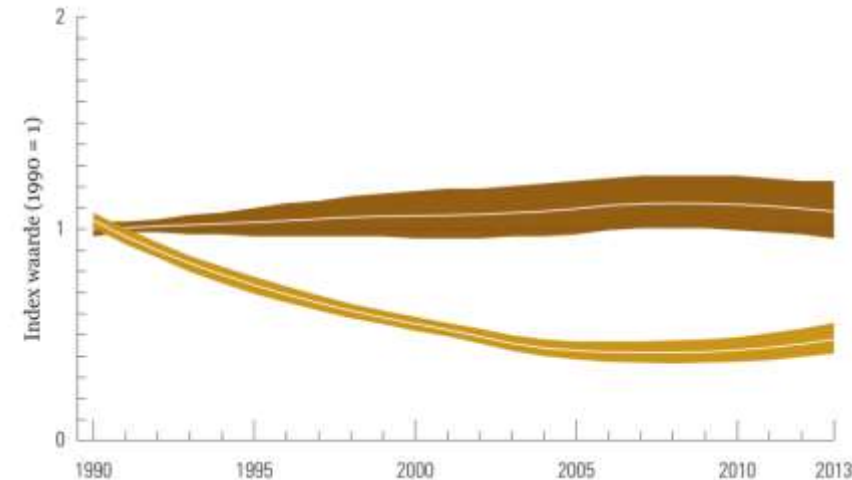
De populatieomvang van diersoorten in agrarisch landschap daalde gemiddeld sterk met 40 procent tussen 1990 en 2013. De index is gebaseerd op 48 soorten dagvlinders, zoogdieren en broedvogels. Vogels (27 soorten) lieten een matige afname zien, vlinders (14 soorten) ook, maar zijn de laatste tien jaar stabiel gebleven.

Figuur 8: LPI bossen en open natuurgebieden

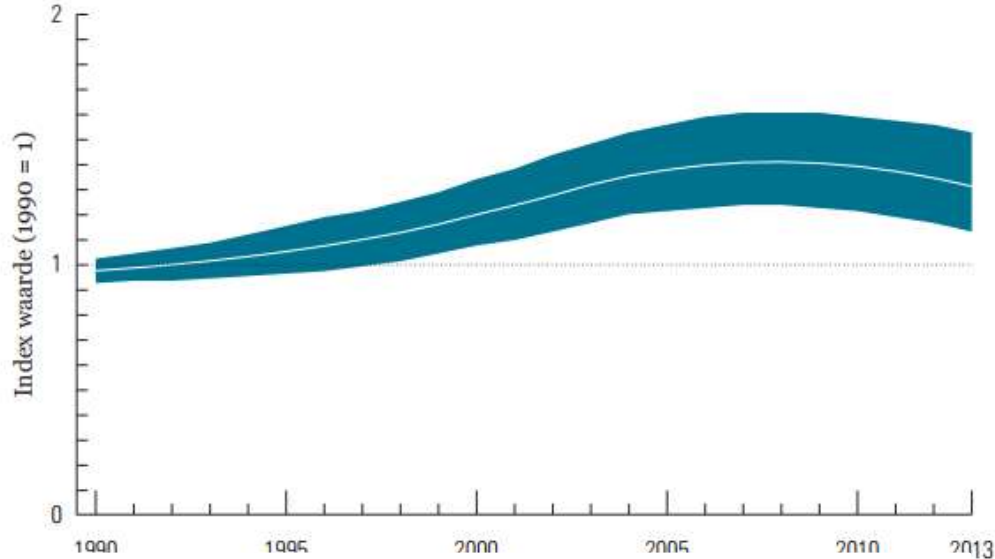
De index laat zien dat populaties in bossen (36 soorten) stabiel zijn gebleven, in open gebieden (47 soorten) namen populaties af.

Legenda

- LPI bossen
- Betrouwbaarheids interval
- LPI open natuurgebieden
- Betrouwbaarheids interval

Living Planet Index

Figuur 11: LPI dieren in zoet water

De populatie omvang van dieren in zoet water is gemiddeld met 40 procent vooruitgegaan tussen 1990 en 2003 en daarna stabiel gebleven. De index is gebaseerd op 146 soorten libellen, zoogdieren, broedvogels, amfibieën, zoetwatervissen en de grote vuurvlieder. Vissen (37 soorten) bleven stabiel; libellen (57 soorten) namen toe en bleven de laatste tien jaar stabiel; vogels (31 soorten) namen gestaag toe. Amfibieën (16 soorten) namen jarenlang toe, maar gingen de laatste jaren achteruit.

Apocalypse insect numbers

across Germany
is for all life on

most popular

Trump tried to fire Mueller in June but White House counsel refused - report

White House asks for Van Gogh loan - but museum offers gold toilet instead

Philippines volcano: lava erupts from Mount Mayon as ash covers towns

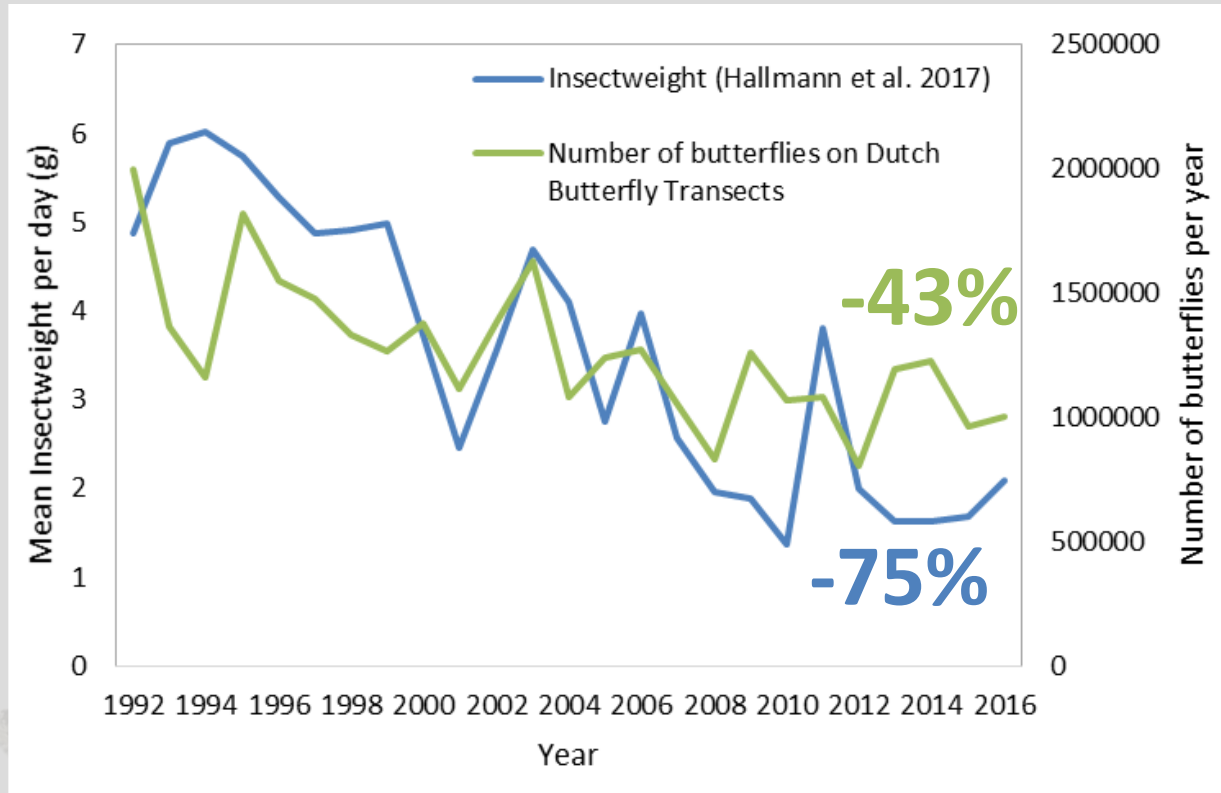

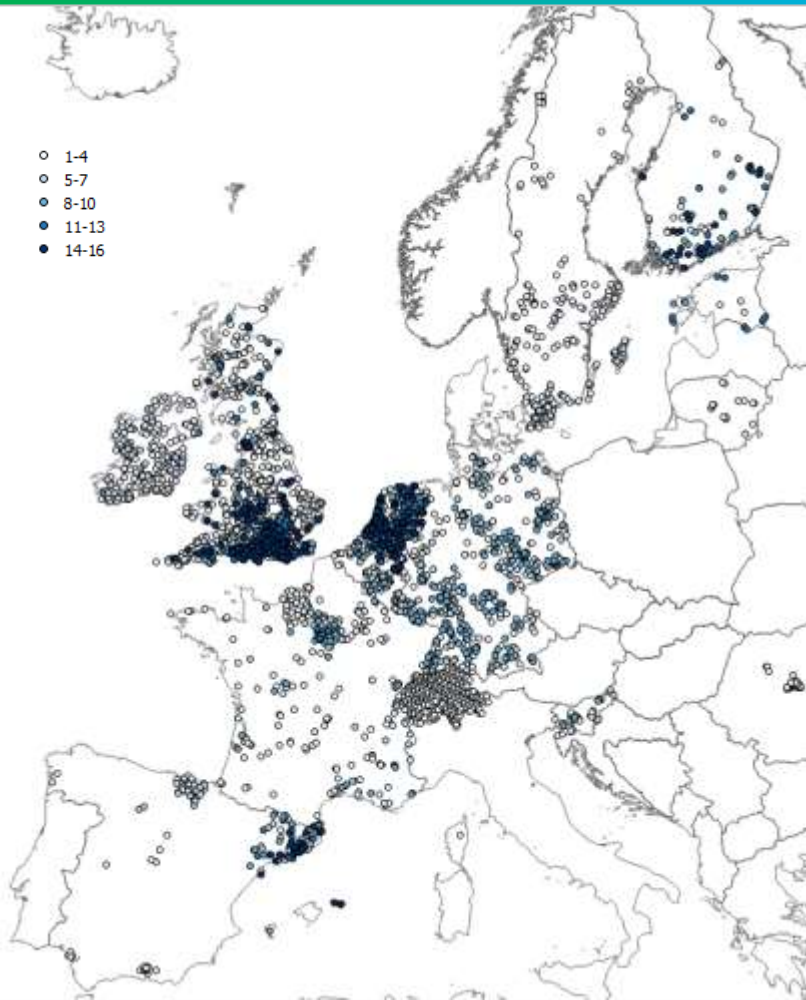
George Soros: Facebook and Google are a menace to society

'Ce n'est pas normal!' French shoppers brawl over discounted Nutella

Afname insecten en vlinders

Vlinders tellen in Europa

>5300 transecten in 2015

– de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

European Grassland Indicator

Widespread species

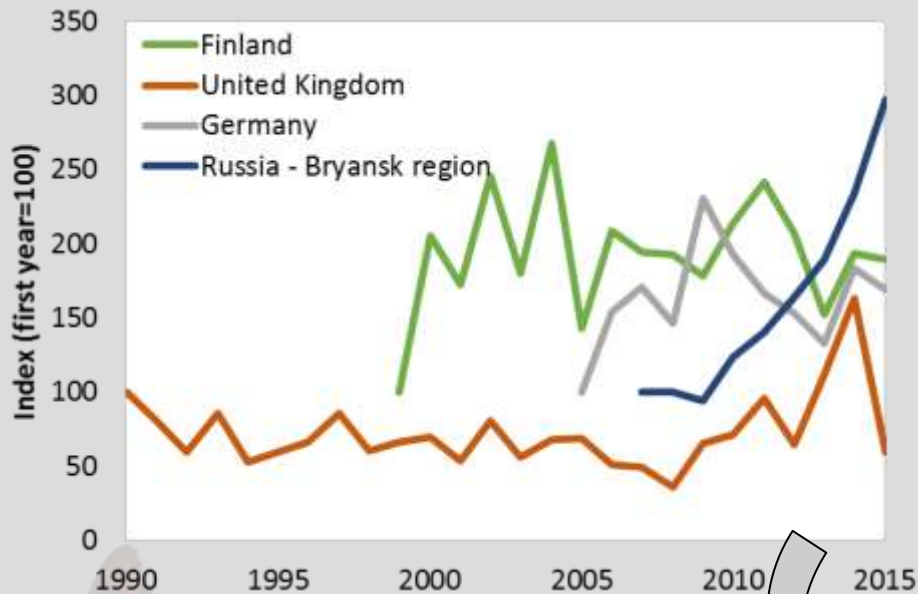

Specialists

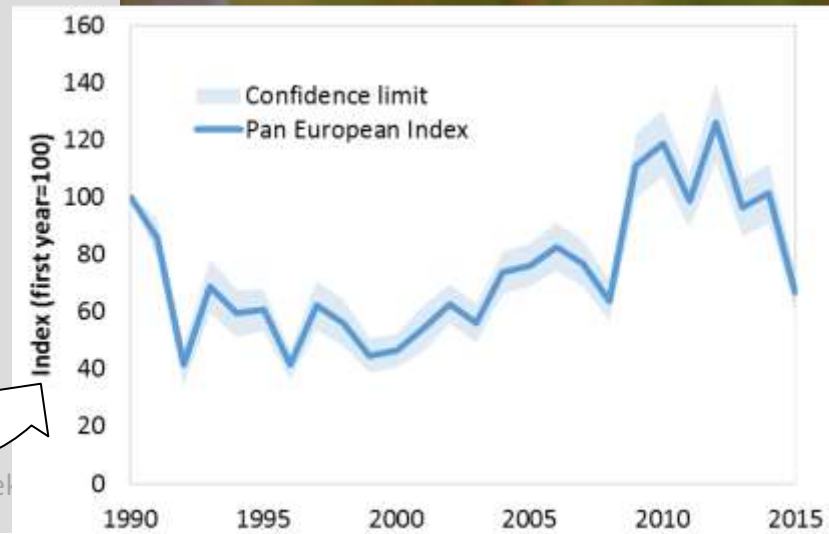

Van nationaal naar Europees

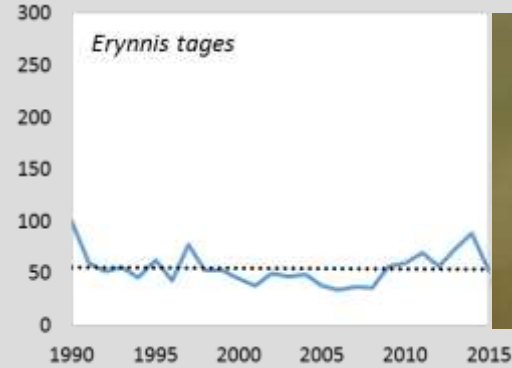
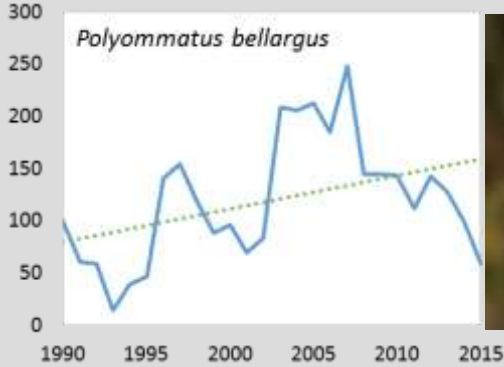

+ 18 andere landen

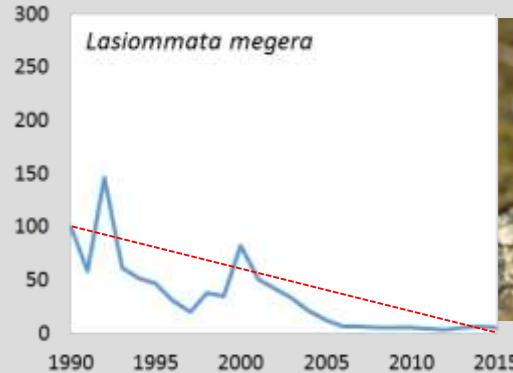
Europese trends

Adonisblauwtje

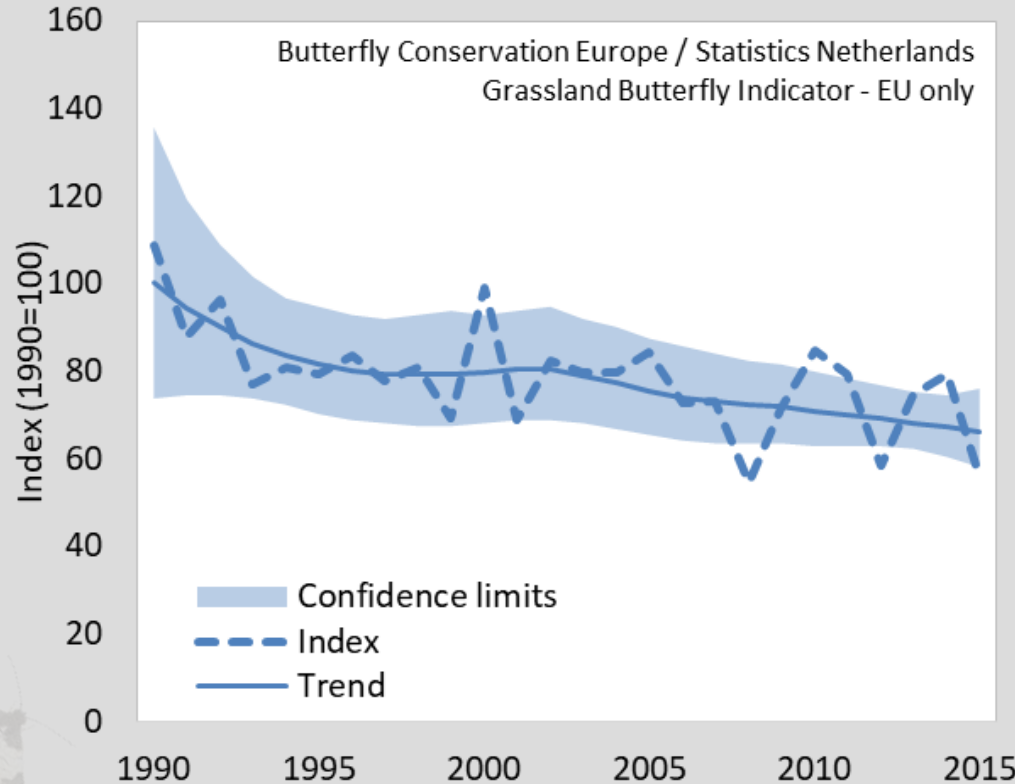

Bruin dikkopje

Argusvlinder

European Grassland Butterfly Indicator

A wide-angle photograph of a lush green field, likely a pasture or agricultural field. The field is filled with tall, vibrant green grass that appears to be blowing in a light breeze. In the far distance, a thin line of trees and possibly some buildings is visible against a pale, overcast sky. The overall scene is bright and natural.

Intensification

Abandonment

Vlinders als stikstofindicatoren

Stikstofmijders

Stikstofliefhebbers

1: voedselarm

4

zeer stikstofrijk: 8

Gemeenschapsindicator - Community Indicator

Stikstofmijders

Stikstofliefhebbers

1: voedselarm

4

zeer stikstofrijk: 8

Gemeenschapsindicator - Community Indicator

Stikstofmijders

Stikstofliefhebbers

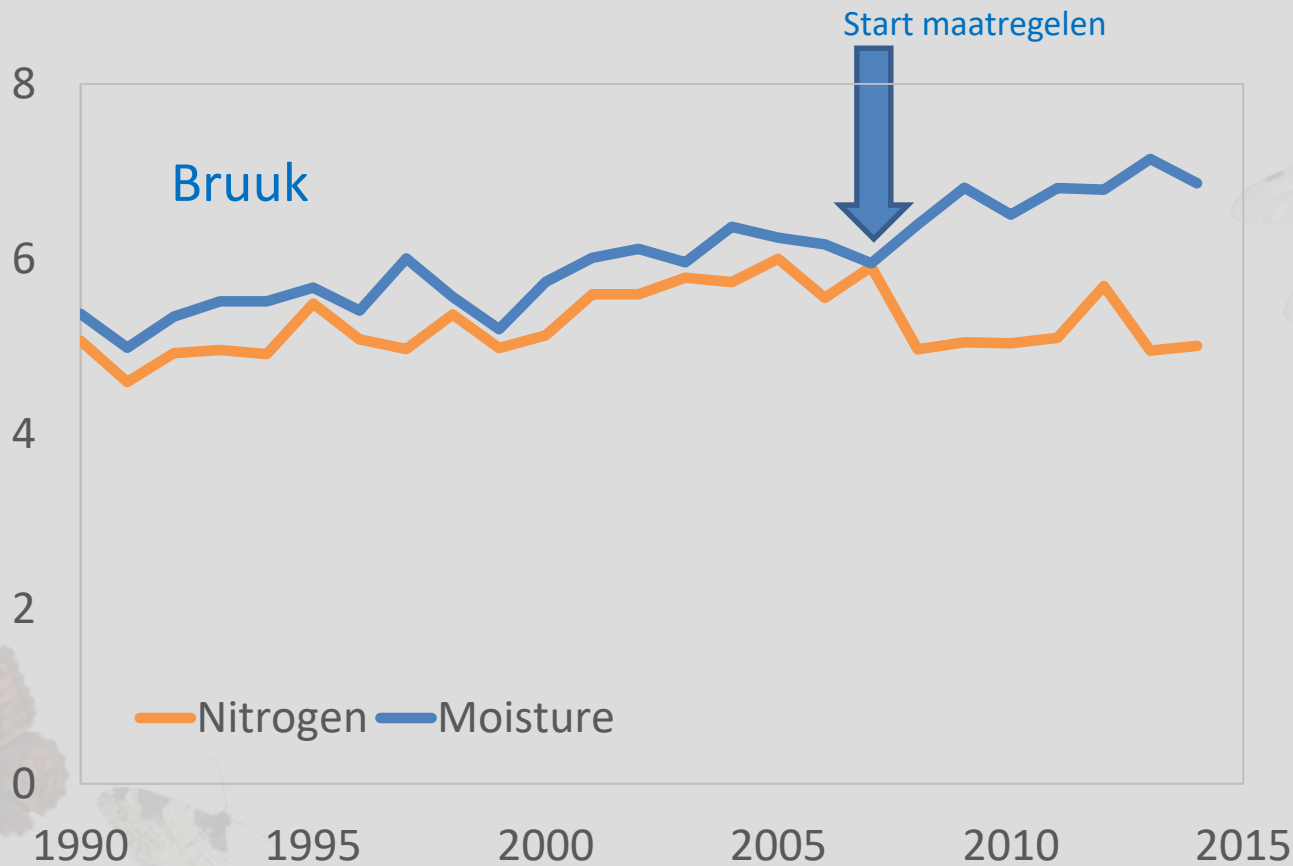

1: voedselarm

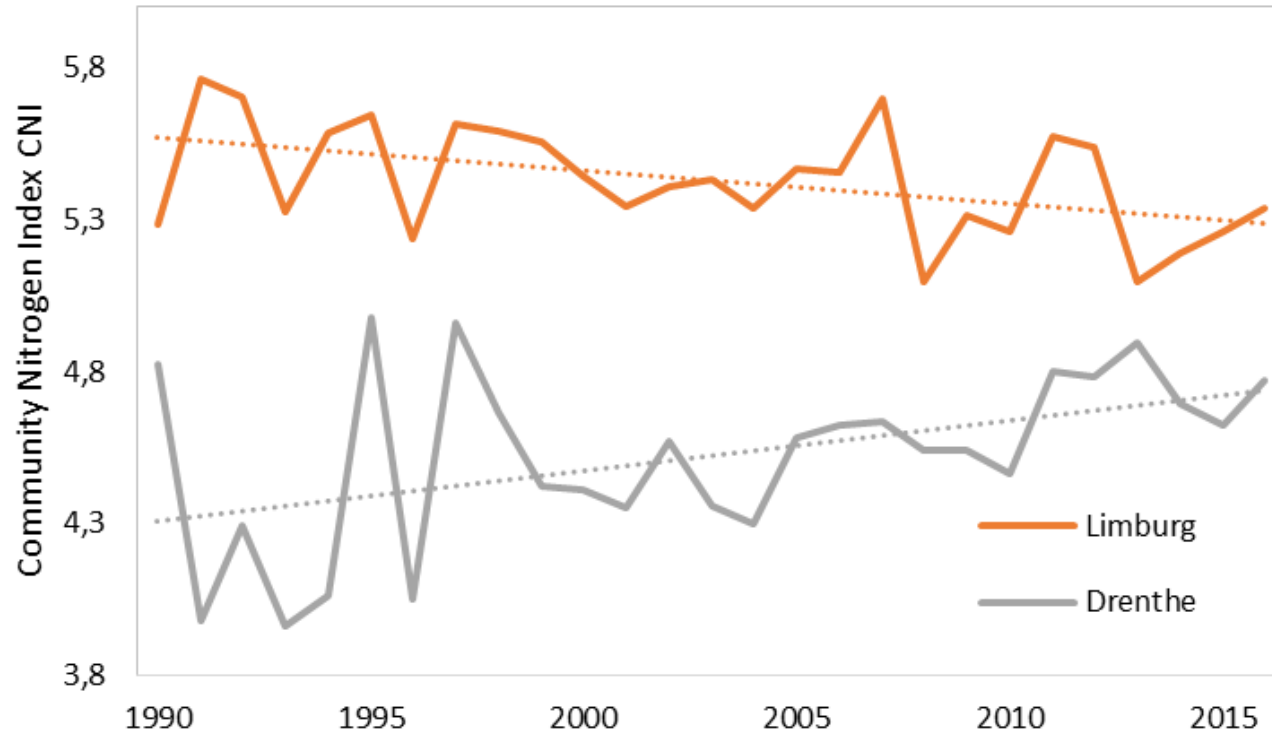
4

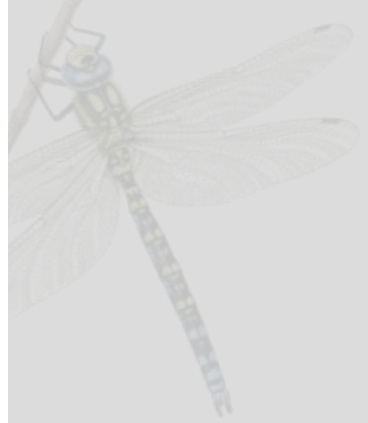
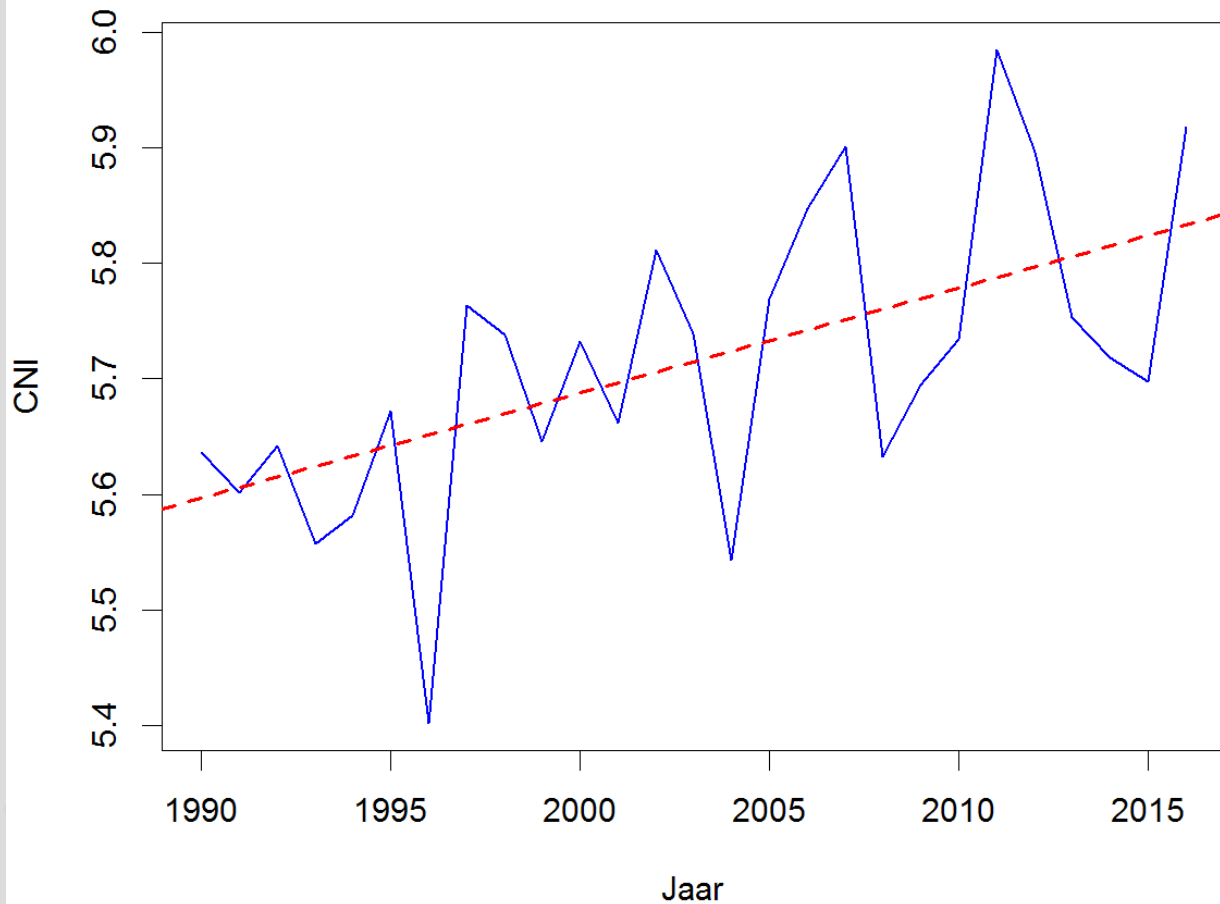
zeer stikstofrijk: 8

Vlinders als stikstofindicatoren

Vlinders als stikstofindicatoren

Stikstofmijders

1: voedselarm

Middengroep

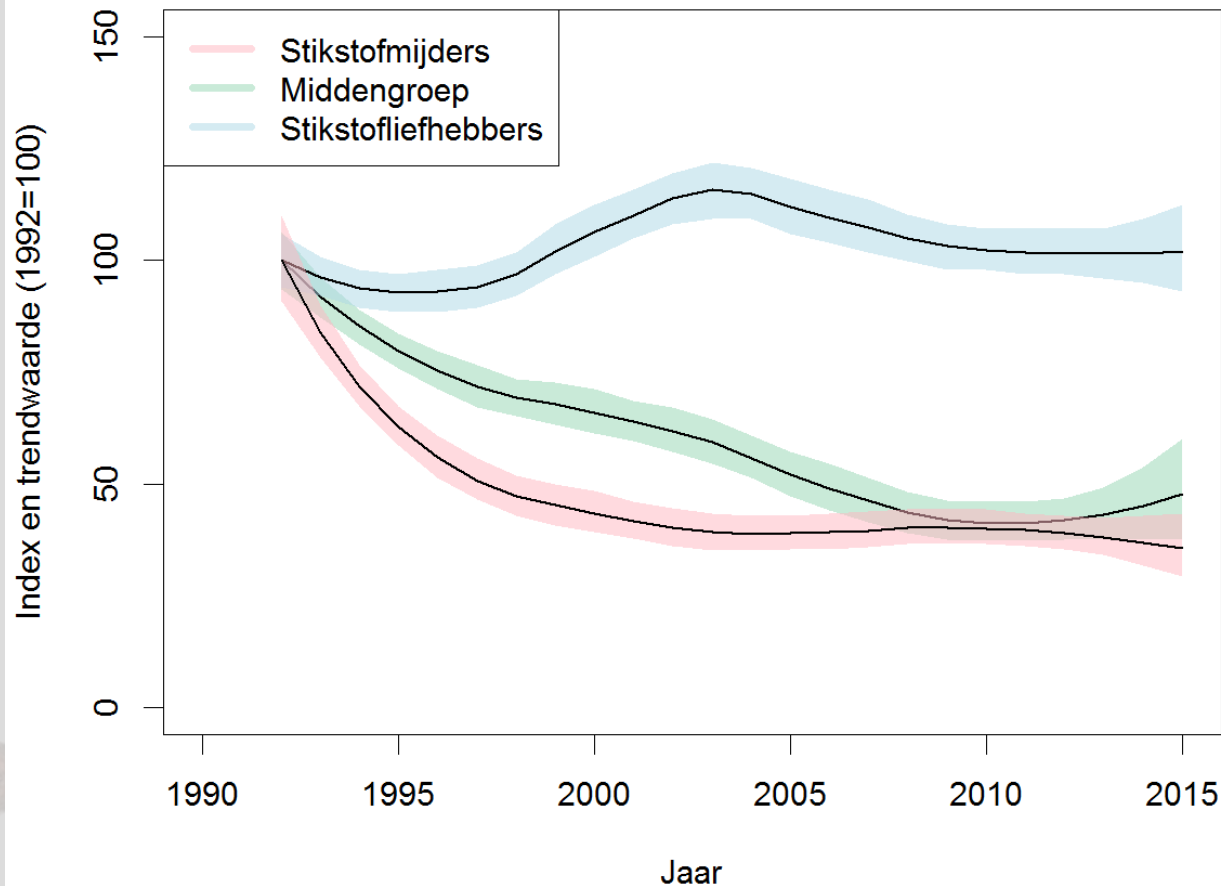
4

Stikstofliefhebbers

zeer stikstofrijk: 8

Veel gebruik van meetnetdata

- Voor beheer (bv. damherten, Korenburgeen)
- Nationaal (compendium voor de leefomgeving)
- Internationaal: Europese graslandvlinder indicator
- Koppeling aan oorzaken: stikstof, klimaat

- Fantastische data, en nu al van meer routes gegevens binnen dan vorig jaar!
- Rest vlug indienen, we gaan dit jaar iets vroeger verwerken (1 december).

De Vlinderstichting

Mennonietenweg 10

Postbus 506

6700 AM Wageningen

info@vlinderstichting

www.vlinderstichting.nl

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Henk de Vries De Vlinderstichting

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Boeren-sloot-telling

Agrarisch meetnet libellen

Henk de Vries

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Meer interesse in agrarisch gebied

9^e seizoen
BZV

Nieuw meetnet

- Weinig tellingen in agrarisch gebied. Minder soorten, lagere aantallen.
- Sinds 2016 nieuw subsidiestelsel ANLb, Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
- Nieuwe opzet agrarische monitoring: bij vier provincies nu ook interesse voor een insect

Boerensloten

- Buiten Nederland zijn er nauwelijks sloten
- In Nederland ligt 300.000 km sloot plus 2 x zoveel oever
- Ze liggen in allerlei gebied, natuur, stedelijk, maar vooral in agrarisch gebied

Boeren-sloot-telling

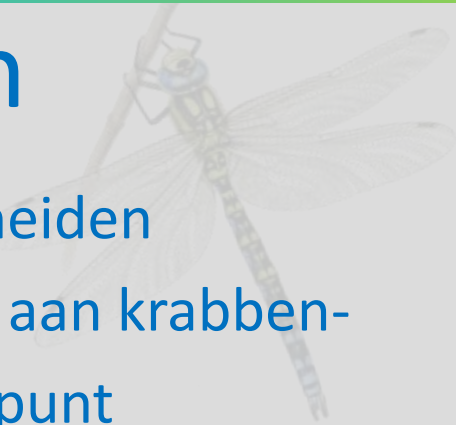
- Gestart in 2016
- Drie soorten: krabbenscheer, groene glazenmaker, *argusvlinder*
- Protocol als soortgerichte route
- Kleine aanpassingen

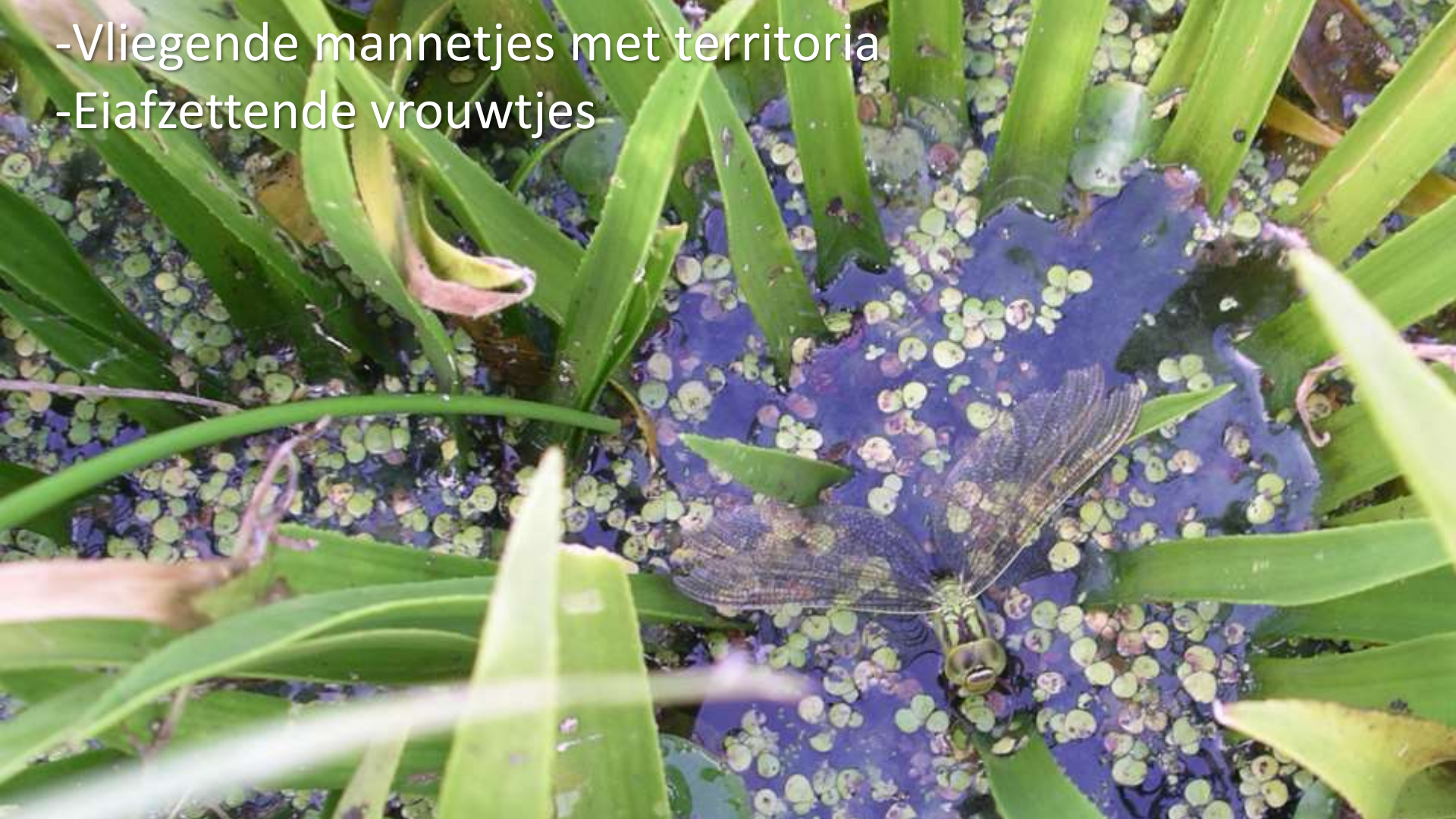

Aanpassingen

- Geen secties onderscheiden
- Routelengte koppelen aan krabbenscheer, begin- en eindpunt
- Groene glazenmaker en wind
- Liefst tellen tussen 13.00–17.00 uur
- Info over bedekking krabbenscheer

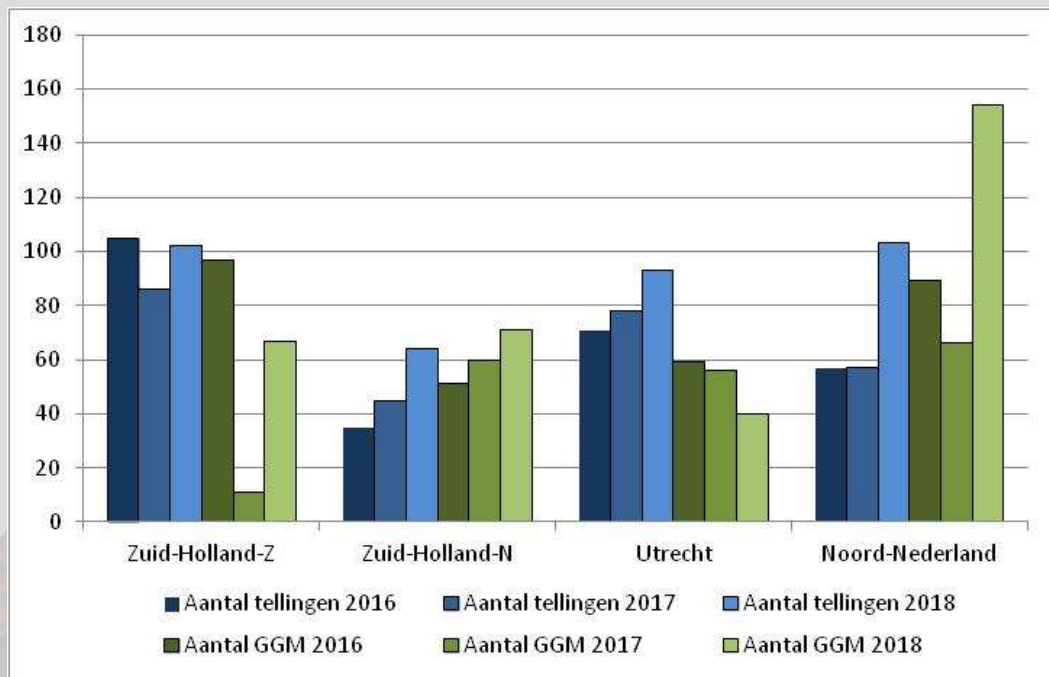

- Vliegende mannetjes met territoria
- Eiafzettende vrouwtjes

Eerste resultaten van groene glazenmaker

± 20 vrijwilligers
en 5 professionals
tellen nu

Agrarisch gebied is anders

- Veiligheid: verkeer, koeien, honden
- Toestemming betreding
- Contact met de boer
- Gesprek over libellen en natuur

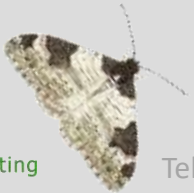

Aandachtsgebieden nieuwe vrijwilligers:

- **Z-Holland: Omgeving Gouda**
- **Z-Holland: Krimpenerwaard**
- **Provincie Utrecht: Noordwest**
- **Provincie Friesland**
- **Provincie Groningen**

Dank voor de aandacht!

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Kars Veling De Vlinderstichting

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Landelijk Meetnet Nachtvlinders

Jurriën van Deijk & Kars Veling

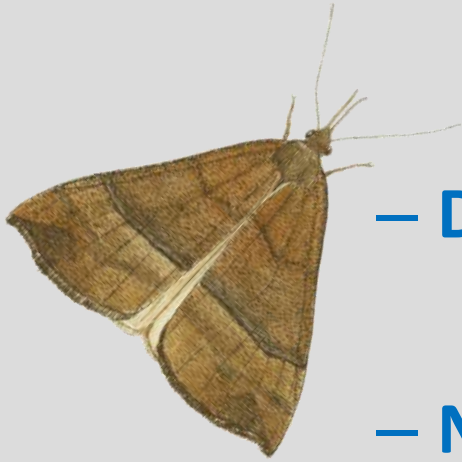

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Aantallen

– **Dagvlinders:**

55 soorten

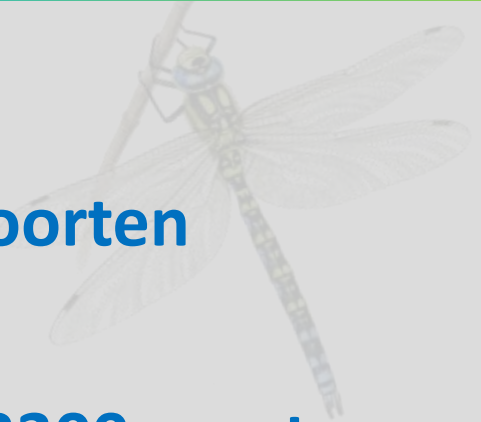
– **Nachtvlinders:**

ongeveer **2300 soorten**

- **Macronachtvlinders**
- **Micronachtvlinders**

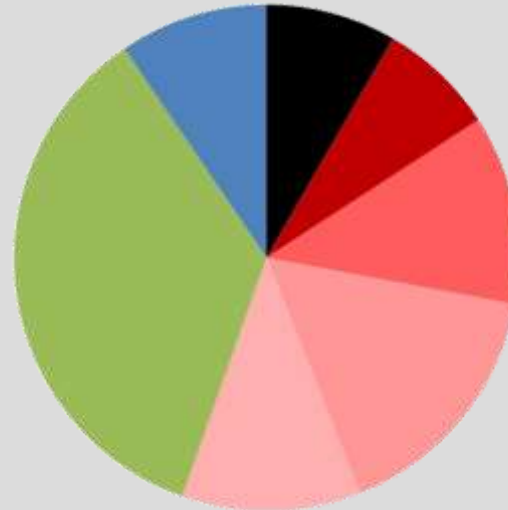
853 soorten

1450 soorten

Voorlopige Rode Lijst macro-nachtvlinders

741 gevestigde soorten

Aantal soorten per geteld meetpunt in 2017

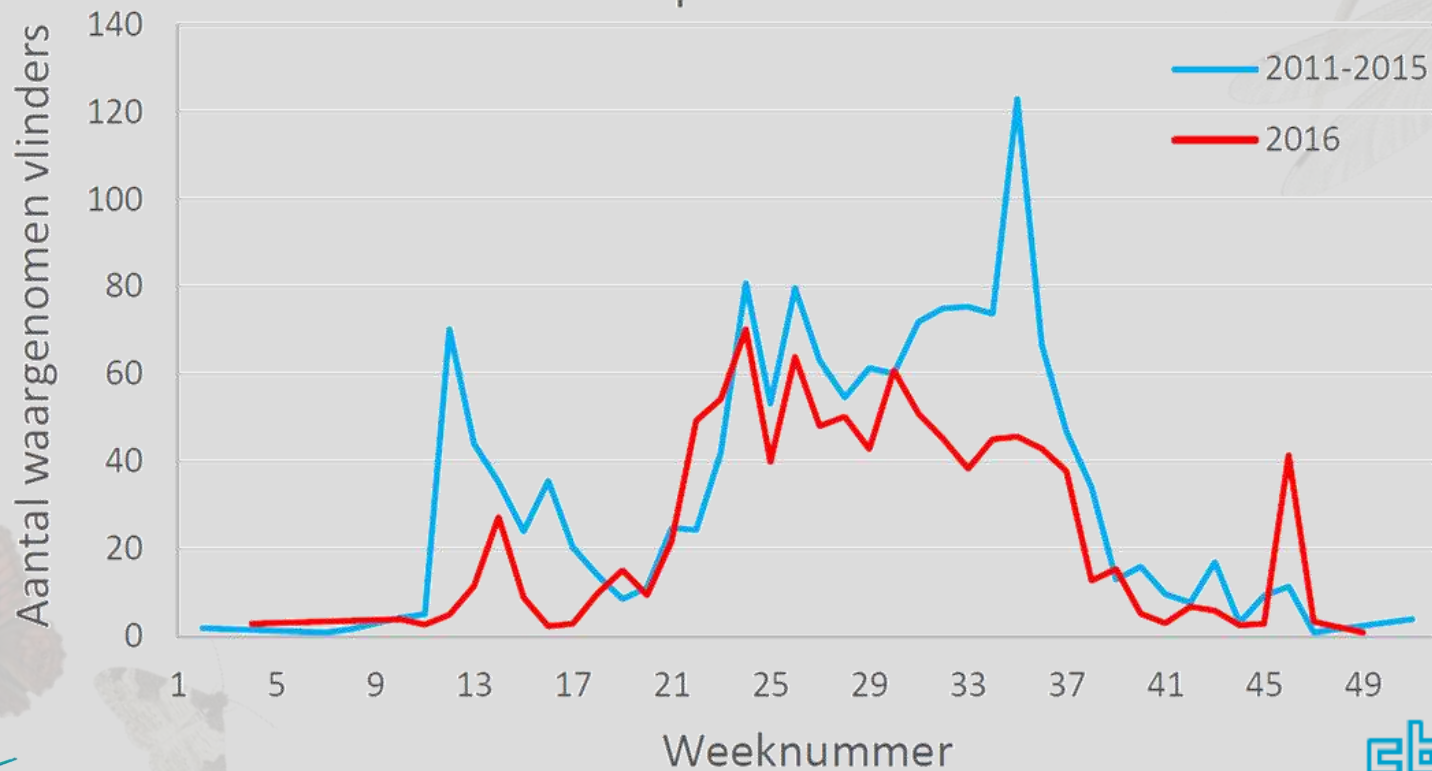

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

- **> 6 keer per jaar**
  - Liefste 2 keer per maand
- **Alle macronachtvlinders** (en micro's als je wilt)
- **Alles hetzelfde**
  - Locatie
  - Lamp
  - Val
  - Hele nacht
- **Geen uitgebreide kennis nodig**
- **Foto's helpen enorm**

Gemiddeld aantal waargenomen nachtvlinders per week

STREET RIDERS
FEARLESS
MASTER DEFENDERS

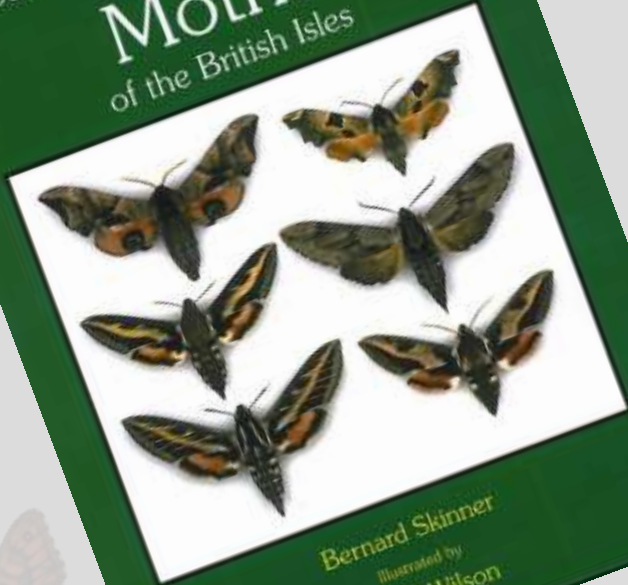

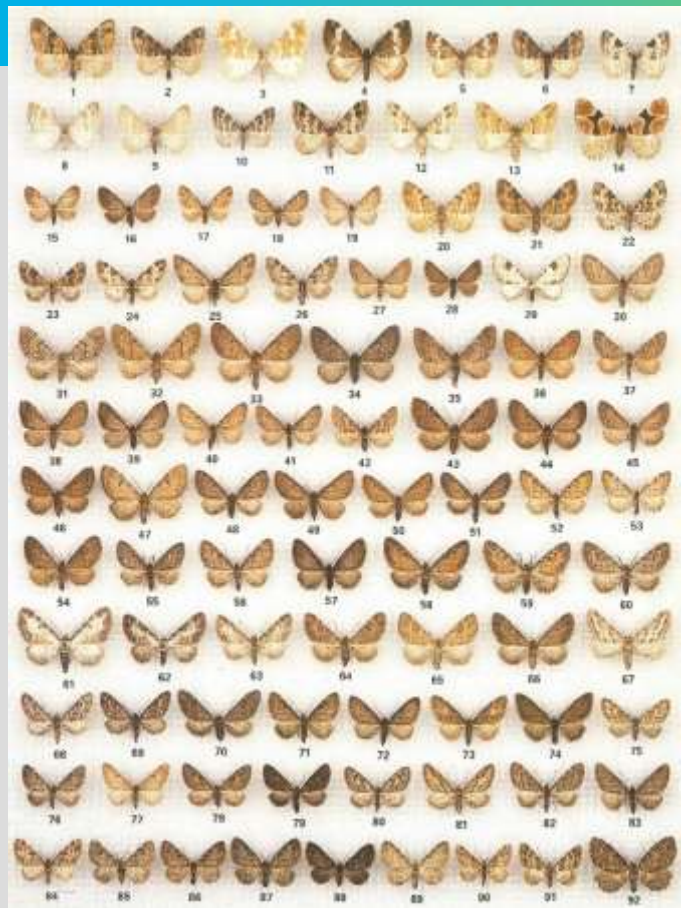

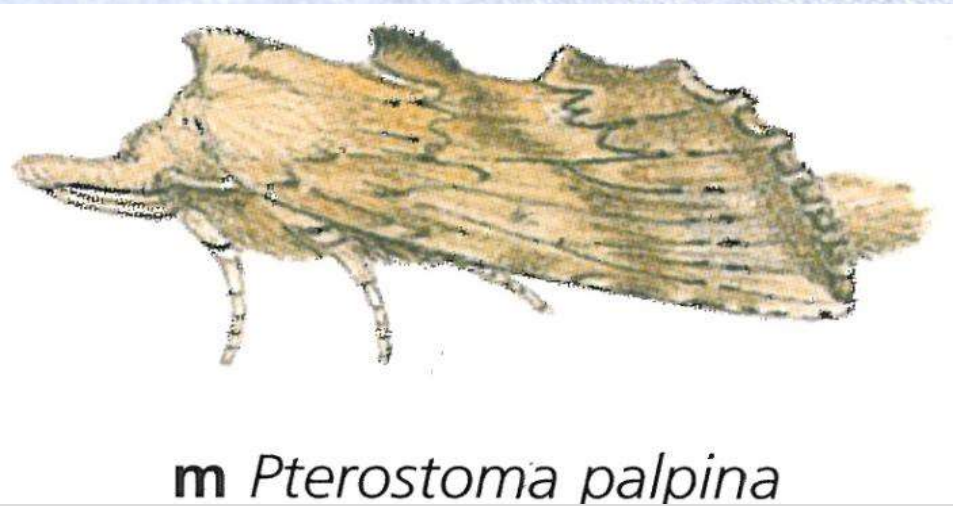

Colour Identification Guide to
Moths
of the British Isles

Bernard Skinner
Illustrated by
David Wilson

m *Pterostoma palpina*

Op naam brengen

ALLE VLINDERS

[Home](#) / [Vlinders](#) / [Alle vlinders](#)

 ▼ ▼ Vlinder Rups

ALLE VLINDERS

[Home](#) / [Vlinders](#) / [Alle vlinders](#)

 Vlinder Rups

ALLE VLINDERS

[Home](#) / [Vlinders](#) / [Alle vlinders](#)

 ▼ ▼ Vlinder Rups

WAPENDRAGER

PHALERA BUCEPHALA

[Home](#) [Vlinders](#) [Alle vlinders](#) [wapendrager](#)

Imago

Rups

Ei

Pop

Museum

WAPENDRAGER

PHALERA BUCEPHALA

[Home](#) / [Vlinders](#) / [Alle vlinders](#) / [wapendrager](#)

Imago

Rups

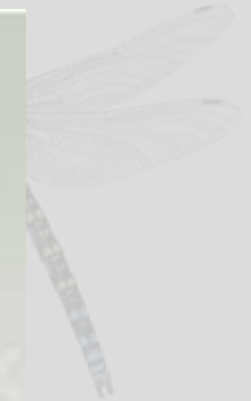
Ei

Pop

Museum

Lepiforum: Bestimmung von Schmetterlingen (Lepidoptera) und ihren Präimaginalstadien

Dieses Internetportal wurde am 16. September 2002 von Walter Schön (www.schmetterling-raupe.de) als "Forum Schmetterlinge und Raupen bestimmen" gegründet und am 23. Dezember 2004 von Erwin Rennwald (fachliche Supervision) und Jürgen Rodeland (technische Betreuung) übernommen. Weitere Redaktionsmitglieder sind (alph.) Ingrid Altmann, Jutta Bastian (Terminkalender), Peter Buchner, Armin Dahl, Thomas Fähnrich, Mario Finkel, Sabine Flechtmann, Jürgen Henale, Michel Kettner, Clas Lehmann, Allan Liosi, Heidrun Melzer, Jens Philipp, Friedrich von Ramin, Annette von Scholley-Pfab, Tina Schulz, Axel Steiner, Heinrich Vogel und Karola Winzer. Seit 2006 wird es vom gemeinnützigen Lepiforum e.V. getragen.

Forum 1 ist der **Artbestimmung** von Schmetterlingen oder ihren Puppen, Raupen, Eiern, Fraßspuren, Nahrungspflanzen etc. gewidmet.

Im **Forum 2** wird Verschiedenes **rund um Schmetterlinge** diskutiert, zum Beispiel ihre Beobachtung und Erforschung, ihr Schutz etc.

Acht Forumsarchive enthalten über 550.000 Beiträge vom 16. September 2002 bis 18. September 2017.

Informationen zum Buchsbaumzünsler (*Cydalima perspectalis*)

Bitte lesen Sie die Benutzerhinweise zumindest in der Kurzfassung, bevor Sie in den Foren schreiben.

- 🇬🇧 Forum User Instructions
- 🇫🇷 Indications pour l'utilisation des forums
- 🇪🇸 Indicaciones para el uso de los foros
- 🇮🇹 Avvisi per l'utilizzo dei fori
- 🇷🇺 Советы по использованию форума
- 🇨🇪 Pokyny k použítí fóra
- 🇭🇺 Általános tudnivalók a fórum használatához
- 🇵🇱 Wskazówki korzystania z forum

Die **Bestimmungshilfe** (Inhalt) enthält (Stand vom 6.4.2018)

- **4.621 Arten in Mitteleuropa** (Artenbestand nahezu vollständig erfasst, 4.515 Arten bebildert)
- **10.436 Arten in ganz Europa** (Artenbestand nahezu vollständig erfasst, 8.018 Arten bebildert)
- **1.669 Arten in Australien** (Artenbestand unvollständig erfasst, alle Arten bebildert)
- **1.259 Arten in Asien, Afrika und Amerika** (Artenbestand unvollständig erfasst, fast alle Arten bebildert)
- Diagnostexte und/oder -bilder zu 11.192 Arten
- 7.447 **Fotoübersichten zum Artenvergleich**
- fast 144.000 Fotos
- **Glossar** und **FAQ**
- **Liste der 787 Neubeschreibungen europäischer Arten ab 2000**

Schmetterlings-Chat
(nur für Mitglieder im Lepiforum e.V.)

[Benutzerhinweise zum Chat](#)

Historische Literatur, u.a. SCHÜTZE, K. T. (1931): Die Biologie der Kleinschmetterlinge.

Download (PDF, Excel-Liste, ASCII-Textdatei):
Lepiforums-Europaliste der Schmetterlinge – Lepiforum's Checkliet of European Lepidoptera

- Rezensionen der einschlägigen **Bestimmungsliteratur** und **Links** zu anderen Lepidopteren-Websites
- **Kontakt zu Parasitoiden-Spezialisten**
- **Tipps zur Digitalfotobearbeitung** und **Ergebnisse** des Fotowettbewerbs 2006
- **Bilderrätsel** und **Beiträge**
- **Lepidopteren-Lyrik**
- **Veranstaltungshinweise**
- **Lepiforum e.V.** (mit Spendenaufruf für diese Internetseiten) und **Impressum, Datenschutzerklärung**

Bestimmungshilfe für die in Europa nachgewiesenen Schmetterlingsarten

[Home] Vergleichsansichten: [doppelt] [dreifach] [mit Forum] [Kopfzeilen ausblenden] [Forum 1] [Forum 2] [Forumsarchiv] [Benutzerhinweise] [Bestimmungsliteratur] [Glossar] [Mitarbeit] [Impressum] [Datenschutzerklärung] [Inhalt]

Volltextsuche: [Tipps zur Verwendung der Suchfunktion]

[Bestimmungshilfe](#) | [LetzteAenderungen](#) | [Einstellungen](#)

[Bestimmungshilfe](#) / [Schmetterlingsfamilien](#) / [Noctuidae](#) (Eulenfalter) / [Xyleninae](#), Tribus Xylenini, Subtribus Xylenina
EU ← ↑ → M-EU ← ↑ →   09556 *Xanthia togata* (ESPER, [1788]) - **Violett-Gelbeule**

Landelijke meetnetten vlinders en libellen

Welkom bij de online invoer module!

U kunt uw waarnemingen doorgeven van uw vlinder- en libellenroutes. U houdt altijd overzicht over uw eigen waarnemingen, maar ook over die van eventuele medetellers. Ook weet u zeker dat uw waarnemingen meteen zijn opgenomen in het centrale bestand en gebruikt kunnen worden voor index- en trendberekeningen.

Gebruikersnaam	<input type="text" value="893"/>	<input type="button" value="..."/>
Wachtwoord	<input type="password" value="....."/>	Wachtwoord vergeten?
<input type="button" value="Inloggen"/>		

NB: het wachtwoord is HOOFDLETTERgevoelig en meetnet.vlinderstichting.nl moet bij uw veilige websites staan. Hoe u dat moet doen ziet u [hier](#).

Routes

Hieronder ziet u een overzicht over de routes die u nu loopt. Om gegevens in te voeren of eerdere gegevens te verbeteren moet u op de routenaam klikken. Mocht er een route ontbreken, dan is het mogelijk dat u voor die route niet bent aangemeld. Stuur in dat geval een email naar meetnetten@vlinderstichting.nl. Wij verwerken dit dan in onze administratie.

Vlinders

routenr	routenaam	type	hoofd/medeteller	huidig seizoen	data exporteren
48	Onland	algemeen	hoofdteller	gedeeltelijk ingevuld (0 bezoeken)	data exporteren
515	Baarsemwaard	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
765	Regulieren 2	algemeen	hoofdteller	gedeeltelijk ingevuld (0 bezoeken)	data exporteren
1415	Baarsemwaard Spoordijk 2 (voortzetting van 514)	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
1607	Caetshage	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2347	Grenspad Caetshage	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2415	Honddijk Culemborg - sinusbeheer	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2416	Honddijk Culemborg - maaien	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2417	Honddijk Culemborg - bloemenrand	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2500	Lanxmeer archeologische heuvel	algemeen	medeteller	niets ingevuld	data exporteren
2501	Douwes Dekkerpad Lanxmeer	algemeen	medeteller	gedeeltelijk ingevuld (0 bezoeken)	data exporteren

Nachtvlinders

routenr	routenaam	type	hoofd/medeteller	huidig seizoen	data exporteren
64	Culemborg Akkerwinde actine	algemeen	hoofdteller	gedeeltelijk ingevuld (12 bezoeken)	data exporteren

Libellen

routenr	routenaam	type	hoofd/medeteller	huidig seizoen	data exporteren
78	De Zump oude sloot	algemeen	hoofdteller	gedeeltelijk ingevuld (0 bezoeken)	data exporteren
213	Regulieren Culemborg	algemeen	hoofdteller	niets ingevuld	data exporteren

Wijzig vangnacht

Vangnacht: voor elke vangnacht kiest u hier de datum. Door in de bovenste balk met de maand te klikken op < of > kunt u een maand terug of naar voor.

Datum lamp aan:

juli 2018						
ma	di	wo	do	vr	za	zo
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Tijd lamp aan: h : m

Tijd lamp uit: h : m

Temperatuur begin: °C

Temperatuur eind: °C

Bewolking begin:

Bewolking eind:

Windkracht begin: Bf

Windkracht eind: Bf

Luchtvochtigheid begin: %

Luchtvochtigheid eind: %

Neerslag:

Belangrijke wijzigingen:

Overige opmerkingen:

OK

Annuleer

Telling 2018

Nachtvlindersroute 64: Culemborg Akkerwinde actine

[Vangnachten](#)
[Toelichting](#)
[Telling 2018 afronden](#)
[Telling 2018 verwijderen](#)
[Export Excel](#)
[Export XML](#)

Vangnacht

nr	datum	lamp aan	lamp uit	temperatuur	bewolking	windkracht	luchtvochtigheid	neerslag	opmerkingen	waarnemingen	verwijder
1	10-3-2018	18:50	7:25	12 - 8°C	volledig bewolkt - volledig bewolkt	2: zwak - 1: zwak		motregen, lichte regen	nee	W	X
2	11-3-2018	18:50	6:40	11 - 8°C	onbewolkt - volledig bewolkt	0: stil - 0: stil		geen neerslag	nee	W	X
3	24-3-2018	19:15	8:25	10 - 2°C	onbewolkt - onbewolkt	0: stil - 0: stil		onbekend	nee	W	X
4	7-4-2018	20:41	7:01	15 - 15°C	1/8 van lucht bedekt - 1/4 van lucht bedekt	1: zwak - 0: stil		geen neerslag	nee	W	X
5	14-4-2018	21:56	6:42	12 - 10°C	onbekend - volledig bewolkt	0: stil - 1: zwak		motregen, lichte regen	nee	W	X
6	20-4-2018	20:55	7:45	19 - 11°C	1/8 van lucht bedekt - onbewolkt	1: zwak - 1: zwak		geen neerslag	nee	W	X
7	5-5-2018	21:30	6:30	17 - 9°C	onbewolkt - onbewolkt	0: stil - 0: stil		geen neerslag	nee	W	X
8	26-5-2018	21:50	5:25	21 - 18°C	1/8 van lucht bedekt - 1/8 van lucht bedekt	0: stil - 1: zwak		geen neerslag	nee	W	X
9	13-7-2018	0:00	0:00	20°C	onbewolkt - onbewolkt	2: zwak - 1: zwak		geen neerslag	nee	W	X
10	28-7-2018	21:54	6:28	20 - 16°C	onbewolkt - half bewolkt	1: zwak - 0: stil		geen neerslag	nee	W	X

En later misschien wel een APP!!!!

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Doe mee met het meetnet nachtvlinders!

We werken aan goede
en goedkope vallen,
dus weg met de drempels!

jurrien.vandeijk@vlinderstichting.nl

info@vlinderstichting.nl

Pauze

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Presentatie Nieuwe invoer-app Chris van Swaay

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Naar een invoerapp

- Veel vraag vanuit tellers
- Aansluiting gezocht bij sovon
- Alleen voor android, niet voor iphone
- Bij de invoer: geen dataverbinding nodig, geen gps
- Uploaden van data als je zelf wil (via wifi thuis, of via dataverbinding (gaat om heel kleine tekstbestandjes die veel minder data kosten dan één foto))

Sovon -
Avimap

Naar een invoerapp

- Dagvlinders en libellen
- Maar nog geen dagactieve nachtvlinders, hommels of nectarplanten
- Die moet u even 'ouderwets' bijhouden

AVIMAP

Voor het invoeren van tellingen

Versie 3.3.02

Ontwikkeling: Gerard Troost
Sovon Vogelonderzoek Nederland

Mede mogelijk gemaakt door Het Zeeuwse Landschap
en het Prins Bernhard Cultuurfonds
met dank aan Alex Kwak

© 2015-2018

Keuzescher

Selecteer plot

Bewerk / upload bezoeken

Instellingen

Kaart

Versie
3.3.02

Logingegevens
d41 (Vlinderstichting)

Selecteer plot

Selecteer het project

Vlindermeetnet

Gebied waar je gaat tellen

Alterra tuin

Start met tellen

Selecteer plot

Selecteer het project

Vlindermeetnet

Gebied waar je gaat tellen

Alterra tuin

Grebbedijk Wageningen

Mariavlake Schoorl

Ogenkuil

Renkumse Beek 2

Renkumse beek 3

Ullingse Bergen 1

Ullingse Bergen 2

Ullingse Bergen 3

Tellersdag de Vlinders

org – 27 oktober 2018

Selecteer plot

Selecteer het project

Vlindermeetnet

Gebied waar je gaat tellen

Grebbedijk Wageningen

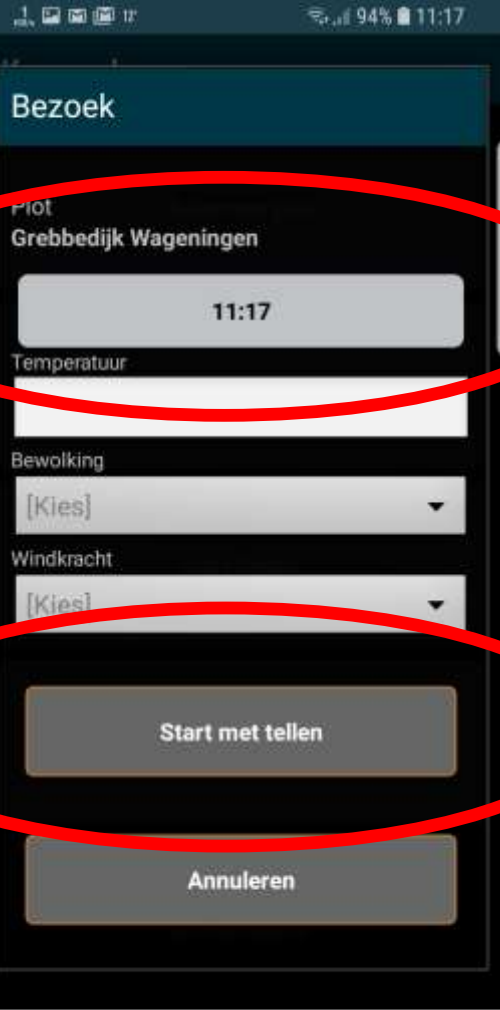
Start met tellen

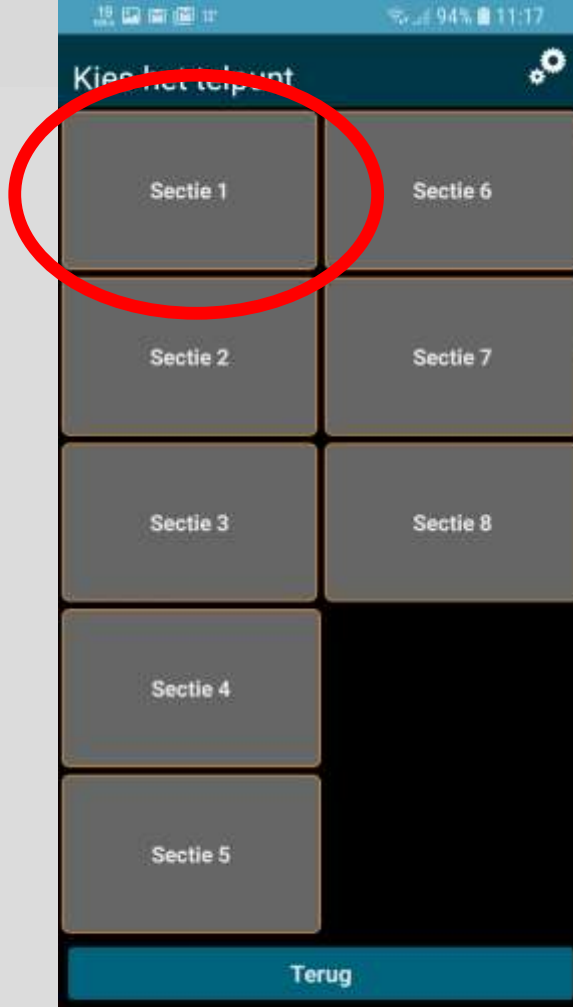

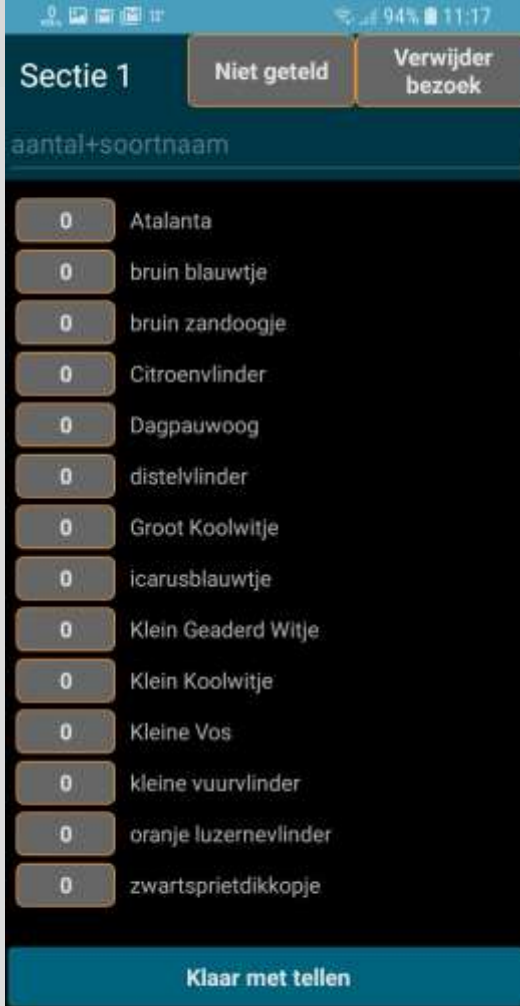
Tellersdag de Vlinders

org – 27 oktober 2018

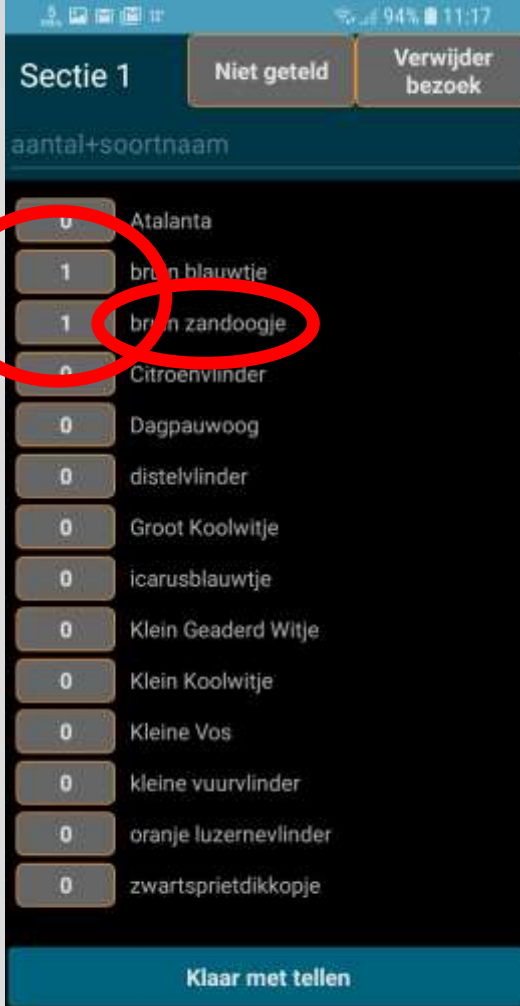

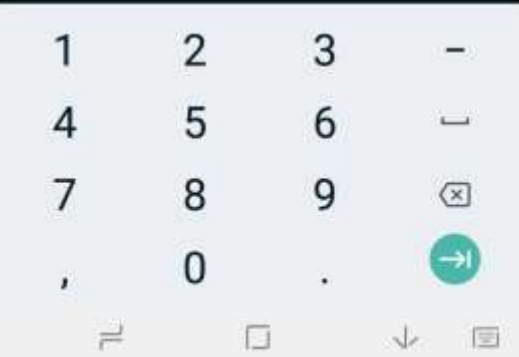
Tellersdag de Vlinders

org – 27 oktober 2018

Tellersdag de Vlinders

org – 27 oktober 2018

Keuzescher

Selecteer plot

Bewerk / upload bezoeken

Instellingen

Kaart

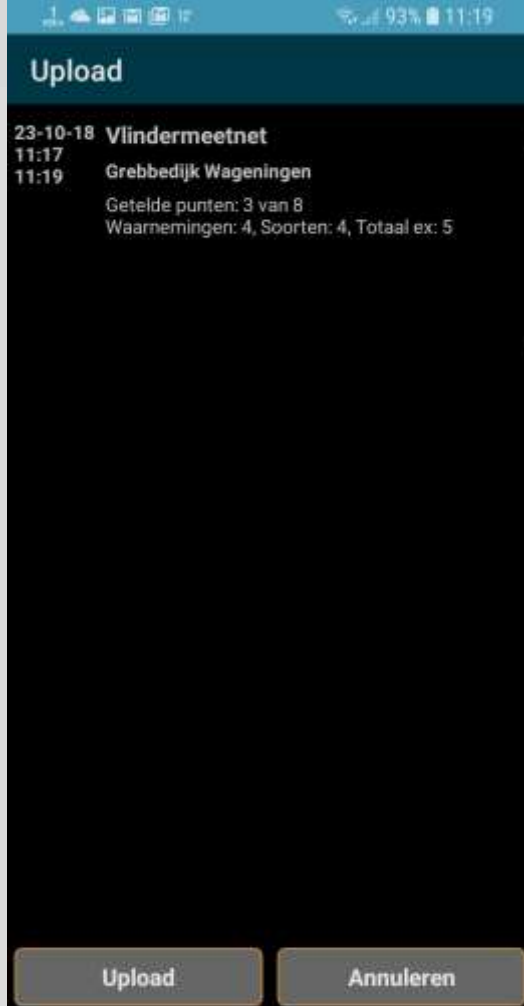
Versie
3.3.02

Logingegevens
d41 (Vlinderstichting)

Tellersdag de Vlinders

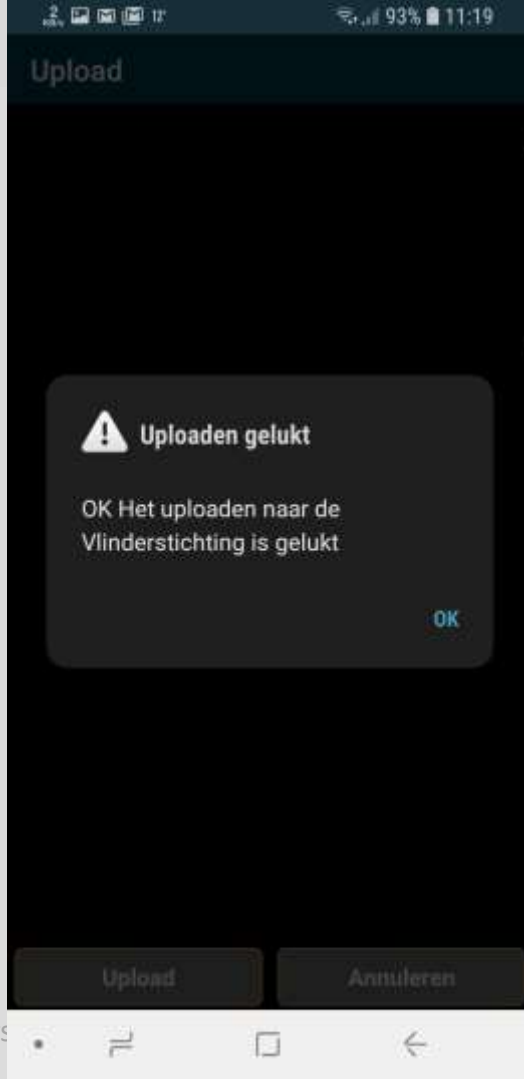

org – 27 oktober 2018

Tellersdag de Vlinders

rg – 27 oktober 2018

Keuzescher

Selecteer plot

Bewerk / upload bezoeken

Instellingen

Kaart

Versie
3.3.02

Logingegevens
d41 (Vlinderstichting)

Keuzescherf

Selecteer plot

Bewerk / upload bezoeken

Instellingen

Kaart

versie
3.3.02

Logingegevens
d41 (Vlinderstichting)

Alleen grove plekken
(midden van kmhokken)

Tellersdag de Vlinders

org – 27 oktober 2018

Telling 2018

Vlinderroute 1827: Grebbedijk Wageningen

[Bezoekdata](#)[Wijzigingen op route](#)[Sectiebeheer](#)[Toelichting](#)[Telling 2018 afronden](#)[Telling 2018 verwijderen](#)[ga naar 2017](#)[Export Excel](#)[Export XML](#)

Bezoekdata

nr	bezoekdatum	begintijd	eindtijd	temperatuur	bewolking	windkracht	waarnemingen	dagactieve nachtvlinders	nectarplanten	hommels	verwijder
1	3-4-2018	16:05	16:15	16°C	2/8e	3	W	D	-	H	X
2	9-4-2018	13:20	13:30	16°C	2/8e	3	W	D	-	H	X
3	10-4-2018	14:48	15:15	21°C	6/8e	2	W	-	-	H	X
4	18-4-2018	13:10	13:30	22°C	1/8e	1	W	D	-	-	X
5	18-4-2018	12:30	12:40	21°C	1/8e	1	W	D	N	H	X
6	4-5-2018	12:45	13:00	18°C	0/8e	1	W	D	-	H	X

25	28-8-2018	12:45	12:55	22°C	1/8e	1	W	D	-	-	X
26	3-9-2018	12:40	12:50	21°C	8/8e	1	W	D	-	-	X
27	17-9-2018	12:40	12:50	20°C	0/8e	1	W	D	-	-	X
28	27-9-2018	12:45	12:55	20°C	0/8e	0	W				X
29	23-10-2018	11:17	11:19	20°C	2/8e	4	W	!	!	!	X

De volgorde waarin de bezoekdata worden ingevoerd maakt niet uit.

Dagactieve nachtvlinders 23-10-2018

Vlinderroute 1827: Grebbedijk Wageningen

[Bezoekdata](#)[Wijzigingen op route](#)[Sectiebeheer](#)

soort	sectie							
	1	2	3	4	5	6	7	8
gamma-uil								
bruine daguil								
kolibrevlinder								
sint-jansvlinder								
	1	2	3	4	5	6	7	8
<input type="text" value="Voeg een soort toe"/>								

= mogelijk documentatie vereist

 Wel geteld, niets gezien   **Niet geteld deze keer**

Als u een soort aan de lijst wil toevoegen dan kan dat door onderaan op de knop 'Kies een soort' te klikken en een soort te kiezen. De soort wordt dan onderaan de soortenlijst toegevoegd.

Naar een invoerapp

- We zijn voor deze app afhankelijk van sovon
- (en blijven daarom dromen van een eigen app)
- Komt in maart 2019 beschikbaar voor iedereen via de play store van android
- Tot dan: wie durft kan beta-tester worden door een mailtje te sturen naar meetnet@vlinderstichting.nl

De Vlinderstichting
Mennonietenweg 10
Postbus 506
6700 AM Wageningen
info@vlinderstichting
www.vlinderstichting.nl

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Uitslag fotowedstrijd Titia Wolterbeek

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Wat bijzondere plaatjes vooraf: kempense heidelibel, Peter Hoogduin

Wat bijzondere plaatjes vooraf: kleine heivlinder en heivlinder samen, Hilbert de Vries

Wat bijzondere plaatjes vooraf: de enige routefoto, Cent van den Berg

Wat grappige plaatjes vooraf: landkaartje, Lot Tönis

Wat grappige plaatjes vooraf: nieuwsgierige watersnuffel, Henk Vinkenleugel

Wat grappige plaatjes vooraf: verstoppertje spelen, Fia Grootzwagers

Wat grappige plaatjes vooraf: zwartspriet- of geelsprietdikkopje? Paul Kreijger

En dan nu de nummers 5, 4, 3, 2 en 1

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

5

Annie Goverde

4

Ati Vijge

3

Paul Kreijger

2

Tineke Cramer

1

Peter
Hoogduin

Dus graag even naar voren toe:

- 1 Peter Hoogduin
- 2 Tineke Cramer
- 3 Paul Kreijger

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

Hartelijk dank voor uw komst

Voor de liefhebbers is er nog een korte wandeling door de ecologische wijk EVA-Lanxmeer, waar routes worden geteld voor het meetnet vlinders en libellen en waar nachtvlinderonderzoek heeft plaatsgevonden.

Goede reis naar huis

Tellersdag de Vlinderstichting – de Gelderlandfabriek Culemborg – 27 oktober 2018

